

## บทที่ 4

### วิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของพนักงานอัยการในการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย ที่เป็นเด็กในชั้นสอบสวนตามกฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศ

อำนาจสอบสวนถือเป็นอำนาจที่สำคัญมากในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพราะการสอบสวนถือเป็นต้นธารของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและมีผู้แจ้งความหรือร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีอาญา พนักงานสอบสวนจะต้องทำการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิด ระบบกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยนอกจากจะแยกการสืบสวนจับกุมจากการสอบสวนแล้ว ยังแบ่งแยกการสอบสวนจากการฟ้องร้องคดีด้วย ซึ่งมีผลเท่ากับการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนออกจากอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ ซึ่งพนักงานอัยการไทยไม่มีอำนาจทำการสอบสวนหรือควบคุมการสอบสวน ในขณะที่ระบบการดำเนินคดีอาญาของประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ในโลกนั้นจะถือว่าการสอบสวนกับการฟ้องร้องคดีเป็นกระบวนการเดียวแบ่งแยกไม่ได้ ดังนั้น พนักงานอัยการในประเทศเหล่านั้นจึงเป็นผู้รับผิดชอบกำกับดูแลการสอบสวนตั้งแต่ได้รับแจ้งว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น รวมทั้งมีอำนาจสอบสวนด้วยตนเองและในที่สุดก็จะเป็นผู้ใช้ดุลพินิจว่าจะฟ้องร้องคดีหรือไม่ด้วย<sup>1</sup>

ระบบการดำเนินคดีอาญาของไทยนั้นพนักงานอัยการไม่มีอำนาจเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการสอบสวน พนักงานอัยการไทยจะเริ่มดำเนินการปฏิบัติงานของตนต่อเมื่อการสอบสวนของพนักงานสอบสวนเสร็จสิ้น แล้วส่งสำนวนการสอบสวนไปให้พนักงานอัยการ พนักงานอัยการจึงเริ่มการปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของตนได้<sup>2</sup> โดยเฉพาะการสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็กนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดให้พนักงานอัยการมีบทบาทในการสอบสวน เนื่องจากพนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้องร้องคดีต่อศาลจึงต้องมีส่วนรับรู้ตั้งแต่การเริ่มต้นคดี แต่กฎหมายที่บัญญัติในเรื่องการสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็กนั้นพบปัญหาว่ายังไม่มีความชัดเจนในเรื่องของบทบาทและหน้าที่ของพนักงานอัยการ และที่สำคัญผู้เสียหายที่เป็นเด็กอาจจะไม่ได้รับความ

---

<sup>1</sup> จาก “การสอบสวน มาตรการบังคับในคดีอาญา” คู่มือกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 3 (น. 12), โดย อุทัย อาทิวา, 2555, กรุงเทพฯ: วิ.เจ.พรินต์ติ้ง. ลิขสิทธิ์ 2555 โดยสำนักพิมพ์วิ.เจ.พรินต์ติ้ง.

<sup>2</sup> หน้าเดิม.

คุ้มครองตามสิทธิของเด็กที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างเพียงพอ จึงมีความจำเป็นจะต้องศึกษาถึงปัญหาดังจะกล่าวต่อไปนี้

#### 4.1 วิเคราะห์ปัญหาบทบาทของพนักงานอัยการในการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายที่เป็นเด็กตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ วรรคหนึ่ง

ประเทศไทยจัดอยู่ในประเทศที่ใช้ระบบการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ<sup>3</sup> ซึ่งเป็นระบบที่เน้นให้องค์กรในกระบวนการยุติธรรมทุกองค์กรต้องทำหน้าที่ตรวจสอบความจริงในคดีตั้งแต่เริ่มต้นคดี และเพื่อให้การดำเนินคดีของรัฐบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และได้รับความเชื่อถือศรัทธาจากสาธารณชน กระบวนการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหลายจึงต้องดำเนินไปด้วยความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานภายใต้กรอบของกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงต้องมีเจ้าพนักงานในแต่ละองค์กรที่เกี่ยวข้องในการใช้อำนาจในแต่ละขั้นตอนที่ต้องมีกฎหมายรองรับและบัญญัติไว้อย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการใช้อำนาจโดยไม่ซ้ำซ้อนและสามารถใช้อำนาจได้อย่างเต็มที่ การกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดให้ชัดเจนเพื่ออำนาจในการปฏิบัติการ โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับอำนาจในการสอบสวน ถือเป็นอำนาจที่มีความสำคัญมากในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในขณะที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยแบ่งแยกการสอบสวนและการฟ้องร้องออกจากกัน ซึ่งก็มีผลเท่ากับการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนออกจากอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ ส่วนระบบการดำเนินคดีอาญาของประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่จะถือว่า การสอบสวนและการฟ้องร้องคดีเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น พนักงานอัยการของประเทศเหล่านั้นจึงเป็นผู้รับผิดชอบกำกับดูแลการสอบสวนตั้งแต่เวลาเริ่มต้นของคดี รวมทั้งมีอำนาจทำการสอบสวนด้วยตนเองได้อีกด้วย<sup>4</sup>

การดำเนินคดีอาญาในประเทศไทยเป็นการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นเช่นเดียวกับการดำเนินคดีอาญาของประเทศในภาคพื้นยุโรป แต่อาจจะแตกต่างกันในกรณี

<sup>3</sup> การให้อัยการของบุคคลในฐานะพยานในชั้นเจ้าพนักงาน: ยินห์ยัคบนหลักนิติธรรม (น. 259). เล่มเดิม.

<sup>4</sup> การสอบสวน มาตรการบังคับในคดีอาญา คู่มือกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 3 (น. 12-13). เล่มเดิม.

การดำเนินคดีอาญาของประเทศในภาคพื้นยุโรปนั้น พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่เริ่มคดีอาญาเองได้หรือมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาได้ แต่การดำเนินคดีอาญาในประเทศไทยพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการเริ่มดำเนินคดีอาญาหรือสอบสวนคดีอาญา แต่การดำเนินคดีอาญาของพนักงานสอบสวนนั้นก็ต้องถือว่าเป็นการดำเนินคดีอาญาเพื่อพนักงานอัยการ<sup>5</sup>

กฎหมายที่บังคับใช้ในการสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็กในคดีอาญา คือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ วรรคหนึ่ง<sup>6</sup> กำหนดให้มีสหวิชาชีพเข้าร่วมในการสอบสวนเด็กเพื่อคุ้มครองสิทธิและคำนึงถึงผลประโยชน์ที่เด็กจะได้รับ ได้แก่ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการจะต้องเข้าร่วมในการสอบสวนเด็กด้วย ซึ่งเหตุผลด้านหลักกฎหมายอันเป็นที่มาของการให้ความคุ้มครองการสอบปากคำเด็ก มีรากฐานจากแนวความคิดของการให้ความคุ้มครองสิทธิเด็กในการแสดงความคิดเห็นของตน ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ข้อ 12 ที่ว่า รัฐภาคีจะประกันแก่เด็กที่สามารถมีความคิดเห็นเป็นของตนเองได้แล้ว ซึ่งสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นเหล่านั้นโดยเสรีในทุกๆเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็ก ทั้งนี้ความเห็นดังกล่าวของเด็ก จะได้รับการพิจารณาตามสมควรแก่อายุ และวุฒิภาวะของเด็กนั้น และเพื่อความมุ่งประสงค์นี้ เด็กจะได้รับโดยเฉพาะอย่างยิ่ง โอกาสที่จะมีสิทธิ มีเสียงใน

---

<sup>5</sup> จาก วิชาญวิพากษ์ (น. 26), โดย คณิต ณ นคร, 2552, กรุงเทพฯ: วิทยุชน. ลิขสิทธิ์ 2552 โดยสำนักพิมพ์วิทยุชน.

<sup>6</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ วรรคหนึ่ง “ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายอันมิใช่ความผิดที่เกิดจากการข่มขืนต่อผู้ ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ ความผิดฐานกรรโชก ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ หรือคดีความผิดอื่นที่มีอัตราโทษจำคุก ซึ่งผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีร้องขอ การถามปากคำผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ให้พนักงานสอบสวนแยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วน ในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วยในการถามปากคำเด็กนั้น และในกรณีที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ เห็นว่าการถามปากคำเด็กคนใดหรือคำถามใดอาจจะเกิดผลกระทบต่อจิตใจเด็กอย่างรุนแรง ให้พนักงานสอบสวนถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ เป็นการเฉพาะตามประเด็นคำถามของพนักงานสอบสวน โดยมีให้เด็กได้อินคำถามของพนักงานสอบสวนและห้ามมิให้ถามเด็กซ้ำซ้อนหลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร”

กระบวนการยุติธรรม และการคุ้มครองใดๆ ที่มีผลกระทบต่อเด็ก ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยผ่านทางผู้แทนหรือองค์กรที่เหมาะสม ในลักษณะที่สอดคล้องกับระเบียบวิธีปฏิบัติตามกฎหมายภายใน ซึ่งถือเป็นการให้หลักประกันแก่เด็กที่มีความคิดเห็นเป็นของตนเองได้แล้ว มีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตน โดยเฉพาะกับกระบวนการยุติธรรมที่มีผลกระทบต่อเด็ก<sup>7</sup>

บทบัญญัติของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและหลักกฎหมายไทยดังกล่าว เด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายย่อมได้รับการคุ้มครองในการที่จะสามารถให้การอย่างเสรีตามความเห็นของตนและกระบวนการในการค้นหาความจริงนั้นจะต้องให้ความเคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และปราศจากการใช้ความรุนแรง และการกระทำที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้เสียหายที่เป็นเด็ก สภาพปัญหาข้อเท็จจริงอันนำไปสู่ความจำเป็นในการให้ความคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นเด็กในคดีอาญานั้น เกิดจากปัญหาอาชญากรรมซึ่งได้กระทำต่อเด็กนั่นเอง โดยเฉพาะการทารุณกรรมทางด้านร่างกาย ทางจิตใจ และทางเพศ ซึ่งได้ทวีความรุนแรงและขยายตัวมากขึ้น และเด็กเหล่านี้ก็ตกเป็นเหยื่อและมีสภาพเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเหล่านี้สูง โดยเฉพาะการกระทำความผิดทางเพศ เป็นต้น ทั้งนี้โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญด้วย

ก่อนที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ<sup>8</sup> เดิมการถามปากคำเด็กอายุยังไม่เกินสิบแปดปีในฐานะเป็นผู้เสียหายหรือพยานในชั้นสอบสวนกฎหมายได้กำหนดวิธีปฏิบัติการถามปากคำไว้เช่นเดียวกับการถามปากคำกรณีทั่วไป จึงเป็นเรื่องที่กฎหมายละเลยไม่ให้ความคุ้มครองผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็กในคดีอาญา คงมีเพียงข้อกำหนดไว้แต่เฉพาะในเรื่องที่พยานซึ่งเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบสี่ปีไม่ต้องสาบานตนก่อนเบิกความเท่านั้น ส่วนในเรื่องอื่นก็จะเป็นประเด็นปัญหาความสามารถของเด็กในการเป็นพยานและความน่าเชื่อถือของพยานเด็กว่าจะมีน้ำหนักมากน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับคำให้การของพยานทั่วไป<sup>9</sup>

<sup>7</sup> อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ข้อ 12.

<sup>8</sup> พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2542 มาตรา 133 ทวิ “ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สามปีขึ้นไป หรือในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่ถึงสามปี และผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็กร้องขอ หรือในคดีทำร้ายร่างกายเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี การถามปากคำเด็กไว้ในฐานะเป็นผู้เสียหายหรือพยาน ให้แยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วนในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็กและให้มีนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วมในการถามปากค่านั้นด้วย”

<sup>9</sup> จาก ปัญหาและข้อพิจารณากรณีเด็กเป็นพยานในคดีอาญา, 2539, โดย สุพิศ ประณีตพลกรัง, *ดุลพินิจ*, (43) 4, น. 24-28. นิตยสารกระทรวงยุติธรรม เจ้าของลิขสิทธิ์.

อย่างไรก็ดีหากผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กต้องมาให้การในชั้นสอบสวนเด็กเหล่านี้ อาจได้รับความเสียหายต่อจิตใจหรือชื่อเสียงอันเกิดจากกระบวนการดำเนินคดีอาญา ซึ่งมุ่งเน้นที่จะค้นหาความจริงและให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาว่ามากกว่าผู้เสียหายและพยาน ทั้งที่สภาพจิตใจของเด็กเหล่านี้ก็ไม่ได้แตกต่างไปจากเด็กที่เป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย และในบางคดีซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับเพศหรือการทารุณกรรมเด็ก สภาพจิตใจของเด็กเหล่านี้ก็จะต้องได้รับการดูแลมากกว่าในกรณีอื่นและหากปล่อยให้มีการดำเนินการเช่นเดียวกับการสืบพยานในคดีอาญาทั่วไป เด็กเหล่านี้จะได้รับผลกระทบต่อจิตใจมากขึ้น เท่ากับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ซ้ำเติมความเสียหายและความเจ็บปวดแก่จิตใจของเด็ก<sup>10</sup> และไม่ได้คำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

พนักงานอัยการจะมีบทบาทเพียงรับสำนวนการสอบสวนที่พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้วจากนั้นพนักงานอัยการจึงจะพิจารณามีคำสั่งทางคดีดังกล่าวข้างต้น ต่อมาหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งได้มีการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล รวมทั้งการคุ้มครองเด็กจากการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ<sup>11</sup> โดยมีการบัญญัติเพิ่มบทบาทให้พนักงานอัยการมีส่วนร่วมในการคุ้มครองเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีในชั้นสอบสวนหลายประการ และการกำหนดให้พนักงานอัยการมีส่วนร่วมในการสอบสวนคดีชั้นอุทธรณ์เพื่อคุ้มครองสิทธิในชีวิตของผู้ตายด้วยเช่นกัน<sup>12</sup>

การสอบสวนของพนักงานสอบสวนก็คือ การตรวจสอบว่าความจริงในเรื่องนั้นเป็นอย่างไร ด้วยเหตุนี้เองประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131<sup>13</sup> และประมวลกฎหมาย

<sup>10</sup> จาก มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองเด็กที่เป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเพศ, 2540, โดย คณะนิติศาสตร์, บทบัญญัติ, 53, น. 2-3. นิตยสารเนติบัณฑิตยสภา เจ้าของลิขสิทธิ์.

<sup>11</sup> พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2542.

<sup>12</sup> บทบาทของพนักงานอัยการที่มีต่อการเข้าร่วมการสอบสวนเด็กในคดีอาญา (น.110). เล่มเดิม.

<sup>13</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 “ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถทำได้เพื่อประสงฆ์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิด และพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา”

วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 138<sup>14</sup> จึงกำหนดให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิด เพื่อพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา รวมทั้งเพื่อทราบถึงความเป็นมาแห่งชีวิตและความประพฤติอันเป็นอาชญาของผู้ต้องหา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพนักงานสอบสวนต้องรวบรวมหลักฐานทั้งที่เป็นผลร้ายและผลดีแก่ผู้ต้องหา รวมทั้งข้อเท็จจริงอื่นๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินคดีต่อไปของพนักงานอัยการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็ต้องรวบรวมข้อเท็จจริงที่พนักงานอัยการสามารถอาจใช้ประกอบดุลพินิจในการสั่งคดี รวมตลอดถึงการที่พนักงานอัยการจะสามารถใช้ในการแถลงต่อศาลเพื่อประกอบการพิจารณาของศาลในการที่จะลงโทษจำเลยได้อย่างเหมาะสมกับความผิดที่จำเลยกระทำ<sup>15</sup> ในส่วนของพนักงานอัยการนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143 ก็บัญญัติให้อำนาจพนักงานอัยการที่จะสั่งสอบสวนเพิ่มเติมหรือสั่งให้พนักงานสอบสวนส่งพยานคนใดมาเพื่อให้ส่งต่อไปได้ บทบัญญัติเกี่ยวกับพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการดังที่ได้กล่าวมานั้นแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า เจ้าพนักงานของรัฐทั้งสองจะต้องดำเนินคดีด้วยความรอบคอบและเที่ยงธรรม กล่าวคือ จะต้องมีความเป็นภาวะวิสัย<sup>16</sup> (Objectivity) อย่างแท้จริง พนักงานสอบสวนอาจจะเข้าไต่ถามทนายของตนคลาดเคลื่อนไป กล่าวคือ พนักงานสอบสวนเข้าใจว่า ตนมีหน้าที่ต้องรวบรวมพยานหลักฐานที่เป็นผลร้ายแก่ผู้ต้องหาเท่านั้น ส่วนพยานหลักฐานที่เป็นผลดีกับผู้ต้องหานั้นพนักงานสอบสวนอาจมองข้ามไป จึงทำให้หลักกฎหมายกับทางปฏิบัติในวิธีพิจารณาความอาญาเกิดความไม่ตรงกัน<sup>17</sup>

ดังจะเห็นได้จากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดให้พนักงานสอบสวนถามปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี<sup>18</sup> โดยกำหนดให้มี

---

<sup>14</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 138 “พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนเองหรือส่งประเด็นไปสอบสวนเพื่อทราบความเป็นมาแห่งชีวิตและความประพฤติอันเป็นอาชญาของผู้ต้องหา แต่ต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบข้อความทุกข้อที่ได้มา”

<sup>15</sup> วิอาญาวิพากษ์ (น. 27). เล่มเดิม.

<sup>16</sup> แหล่งเดิม. (น. 27).

<sup>17</sup> แหล่งเดิม. (น. 30).

<sup>18</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ วรรคหนึ่ง “ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายอันมิใช่ความผิดที่เกิดจากการชุลมุนต่อสู้ ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ ความผิดฐานกรรโชก ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้า

นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอและพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วยในการถามปากคำ เพื่อให้เด็กได้รับความคุ้มครองและป้องกันความเสียหายที่มีต่อจิตใจเด็กจากกระบวนการยุติธรรม แต่การที่กฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการเข้าร่วมในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กนั้น กฎหมายไม่ได้บัญญัติให้เป็นบทบังคับเด็ดขาดว่าพนักงานอัยการจะต้องเข้าร่วมสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กในทุกกรณีไป รวมถึงปัญหาในเรื่องความไม่ชัดเจนของบทบาทพนักงานอัยการในการเข้าร่วมสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็ก ซึ่งการสอบปากคำแต่ละคดีพนักงานสอบสวนจะเป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวนจึงเท่ากับว่ากฎหมายมิได้มีเจตนารมณ์ที่จะให้พนักงานอัยการเข้ามา มีบทบาทในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กแทนพนักงานสอบสวน แต่คงเข้ามาในฐานะพนักงานอัยการที่เข้าร่วมการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็ก โดยการดำเนินการของพนักงานสอบสวน เพื่อให้มีการถามปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กได้ครบถ้วนและสามารถที่จะนำสืบได้ในชั้นพิจารณาเท่านั้น

ดังนั้นพนักงานอัยการจึงไม่มีบทบาทที่จะถามปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กได้โดยตรง จึงก่อให้เกิดปัญหาตามมาว่า การที่กฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการเข้าร่วมการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กนั้น พนักงานอัยการจะมีอำนาจทำการสอบสวนเองหรือจะกำหนดประเด็นหรือกำหนดทิศทางให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนไปตามแนวทางที่เห็นว่าจำเป็นที่จะต้องนำเสนอข้อเท็จจริงต่อศาลได้หรือไม่ หรือหากพบว่าพนักงานสอบสวนไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ วรรคหนึ่งแล้ว พนักงานอัยการจะมีสิทธิสั่งการให้พนักงานสอบสวนดำเนินการให้ถูกต้องได้หรือไม่เพียงใด หรือเมื่อมีการสั่งการให้พนักงานสอบสวนดำเนินการให้ถูกต้องแล้ว แต่พนักงานสอบสวนกลับเพิกเฉย พนักงานอัยการจะ

---

หญิงและเด็ก ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ หรือคดีความผิดอื่นที่มีอัตราโทษจำคุก ซึ่งผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีร้องขอ การถามปากคำผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ให้พนักงานสอบสวนแยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วน ในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วยในการถามปากคำเด็กนั้น และในกรณีที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ เห็นว่าการถามปากคำเด็กคนใดหรือคำถามใด อาจจะมีผลกระทบต่อจิตใจเด็กอย่างรุนแรง ให้พนักงานสอบสวนถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ เป็นการเฉพาะตามประเด็นคำถามของพนักงานสอบสวน โดยมีให้เด็กได้อินคำถามของพนักงานสอบสวนและห้ามมิให้ถามเด็กซ้ำซ้อนหลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร”

มีสิทธิดำเนินการแก้ไขต่อปัญหาดังกล่าวนี้ได้หรือไม่อย่างไร หรือจะต้องใช้อำนาจตามกฎหมายในภายหลัง เมื่อได้รับมอบสำนวนการสอบสวนจากพนักงานสอบสวนแล้วจึงสั่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการใหม่ให้ถูกต้อง ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาขึ้นได้ว่าเด็กจะต้องถูกสอบปากคำซ้ำซ้อนอีกครั้ง อันจะเป็นการสร้างความบอบช้ำทางจิตใจให้แก่เด็กเป็นอย่างยิ่ง จากการที่พนักงานสอบสวนทำการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กเพียงเพื่อที่จะรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิด เพื่อพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพนักงานสอบสวนต้องรวบรวมหลักฐานทั้งที่เป็นผลร้ายและผลดีแก่ผู้ต้องหา รวมทั้งข้อเท็จจริงอื่นๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินคดีต่อไปของพนักงานอัยการ โดยไม่คำนึงถึงตัวผู้เสียหายที่เป็นเด็กว่าจะได้รับการกระทบกระเทือนทางจิตใจอย่างไรที่จะต้องเป็นเครื่องมือให้กับพนักงานสอบสวนในการแสวงหาข้อเท็จจริงจากความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหายที่เป็นเด็ก ซึ่งเด็กควรที่จะได้รับการคุ้มครองและเยียวยาตลอดจนการฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจโดยเร่งด่วนและเป็นธรรม<sup>19</sup> โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่เด็กจะได้รับมากกว่าเป็นสำคัญ

ทางปฏิบัติการเข้าร่วมคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวนของพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุดได้กำหนดระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2543<sup>20</sup> กำหนดหน่วยงานและวิธีการปฏิบัติ โดยได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญาขึ้นในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดมีหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการติดต่อประสานงานกรณีพนักงานอัยการต้องเข้าคุ้มครองเด็ก จัดทำบัญชีรายชื่อพนักงานอัยการผู้มีหน้าที่เข้าร่วมในการคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวน<sup>21</sup> โดยเมื่อได้รับแจ้งจากพนักงานสอบสวนขอให้พนักงานอัยการเข้าร่วมในการจับกุมตัวผู้ต้องหา การถามปากคำเด็กในฐานะผู้เสียหายหรือพยาน การชี้ตัวผู้ต้องหา การสอบสวนผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กในชั้นสอบสวน เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์อำนวยการจะบันทึกถ้อยคำของพนักงานสอบสวนไว้ในแบบรับแจ้งการเข้าคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวนและแจ้งให้พนักงานอัยการผู้มีหน้าที่พิจารณาดำเนินการต่อไป<sup>22</sup>

<sup>19</sup> สิทธิของเหยื่อ: กรณีเด็ก (น. 120). เล่มเดิม.

<sup>20</sup> ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2543 หมวด 3 การคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวน.

<sup>21</sup> ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2543 ข้อ 6.

<sup>22</sup> ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2543 ข้อ 9.

เมื่อเข้าร่วมคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวนแล้ว พนักงานอัยการต้องทำบันทึกรายงานการเข้าร่วมคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวนตามแบบรายงานที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดให้ได้ความเพียงพอที่จะทราบว่า ได้ดำเนินการดังกล่าวในวันใด ครั้งใด ร่วมกับผู้ใดและดำเนินการไปอย่างไร ถ้าเหตุที่ได้จัดการไปนั้นสมควรจะให้ปรากฏถึงเจตนาเพื่อผลใดๆ ก็ให้บันทึกเหตุนั้นให้ปรากฏไว้ด้วย แล้วเสนอผู้อำนวยการศูนย์ทราบและกรณีเป็นคดีสำคัญต้องรายงานตามลำดับชั้นจนถึงอัยการสูงสุด และศูนย์อำนวยการต้องเก็บรักษาแบบรายงานการเข้าร่วมคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวนเพื่อส่งให้พนักงานอัยการผู้รับผิดชอบ รวมเข้าไว้ในสำนวนคดีอาญาต่อไป<sup>23</sup>

การเข้าร่วมคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวน หากพนักงานอัยการไม่ได้รับความร่วมมือจากพนักงานสอบสวน หรือพบข้อบกพร่องของพนักงานสอบสวนอันอาจทำให้เกิดเสียหายได้ พนักงานอัยการต้องแจ้งพนักงานสอบสวนให้ดำเนินการให้ถูกต้อง ถ้าพนักงานสอบสวนเพิกเฉย พนักงานอัยการต้องบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในแบบรายงานตามที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด แล้วรายงานต่อผู้อำนวยการศูนย์เพื่อแจ้งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ว่าราชการจังหวัดทราบแล้วแต่กรณี<sup>24</sup>

การที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้กำหนดระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวนนั้นเพื่อให้พนักงานอัยการได้เข้ามาคุ้มครองเด็กโดยคำนึงถึงสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เสียหายที่เป็นเด็ก โดยไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจของผู้เสียหายที่เป็นเด็กและส่งผลให้ข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง อีกทั้งต้องไม่ตอกย้ำจิตใจของผู้เสียหายที่เป็นเด็กซึ่งบอบช้ำให้เลวร้ายยิ่งขึ้น<sup>25</sup>

จะเห็นได้ว่าหลักกฎหมายกับทางปฏิบัติเกิดความไม่ตรงกันในเรื่องการสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็กตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ วรรคหนึ่ง กับระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2543 ทำให้พนักงานสอบสวนอาจคิดว่าพนักงานสอบสวนมีหน้าที่เริ่มต้นการสอบสวนและรวบรวมหลักฐานที่เป็นผลร้ายและข้อเท็จจริงอื่นๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อไปของพนักงานอัยการเท่านั้น จึงกล่าวได้อีกนัย

<sup>23</sup> ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2543 ข้อ 14.

<sup>24</sup> ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2543 ข้อ 15.

<sup>25</sup> ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2543 ข้อ 11.

หนึ่งว่า การดำเนินคดีอาญาของพนักงานสอบสวนเป็นการดำเนินคดีอาญาเพื่อพนักงานอัยการ<sup>26</sup> แต่ในความเป็นจริง ระบบการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐนั้นพนักงานอัยการควรจะมีบทบาทในการเริ่มต้นการสอบสวนด้วยตนเอง โดยเข้าไปในฐานะกำกับดูแล ควบคุม หรือกำหนดทิศทางในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็ก ไม่ใช่เพียงเข้าร่วมนั่งฟังการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กเพื่อให้การสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กมีความครบถ้วนสมบูรณ์เท่านั้น ซึ่งหากมีการกำหนดให้พนักงานอัยการมีบทบาทในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กด้วยตนเองแล้ว ย่อมทำให้ผู้เสียหายที่เป็นเด็กได้รับการปกป้องคุ้มครองตั้งแต่ขั้นเริ่มแรกของการดำเนินคดีอาญา

#### 4.2 วิเคราะห์ปัญหาข้อกฎหมายในกรณีเหตุจำเป็นเร่งด่วนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ วรรคห้า

ปัญหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ วรรคห้า กรณีเหตุจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งที่ไม่อาจรอนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการ ข้อกฎหมายได้กำหนดให้การสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กในคดีประเภทต่างๆ ตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย ให้มีการแยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วนในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ซึ่งแยกต่างหากจากการสอบปากคำโดยทั่วไป และให้มีบุคลากรต่างๆ ในสาขาวิชาชีพเข้าร่วมในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กด้วย อันได้แก่ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการ

อย่างไรก็ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ วรรคห้า ดังกล่าวนี้อาจเป็นกรณีเหตุเร่งด่วนที่ไม่อาจรอนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอและพนักงานอัยการ โดยได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนถามปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กโดยมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งดังกล่าวข้างต้นร่วมอยู่ด้วยในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็ก แต่จะต้อง

<sup>26</sup> วิ.อาญาวิพากษ์ (น. 26-27). เล่มเดิม.

<sup>27</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ วรรคห้า บัญญัติว่า “ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งซึ่งมีเหตุอันควรไม่อาจรอนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วมในการถามปากคำ พร้อมกันได้ให้พนักงานสอบสวนถามปากคำเด็ก โดยมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งตามวรรคหนึ่งอยู่ร่วมด้วยก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรอนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วมในการถามปากคำผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็กในกรณีดังกล่าวที่ได้กระทำไปแล้วไม่ชอบด้วยกฎหมาย”

บันทึกเหตุที่ไม่อาจรบกวนบุคคลอื่นไว้ในสำนวนการสอบสวน และมีให้ถือว่าการถามปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กในกรณีดังกล่าวที่ได้กระทำไปแล้วไม่ชอบด้วยกฎหมาย หลักเกณฑ์ในข้อนี้คงมีขึ้นเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการดำเนินการสอบสวนในทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานเท่านั้น เพราะในความเป็นจริงอาจไม่สามารถทำให้บุคคลทุกคนตามที่กฎหมายกำหนดมาพร้อมเพรียงกันได้ ในคราวเดียวทุกครั้งไปจึงได้บัญญัติอนุโลมไว้ให้สามารถดำเนินคดีต่อไปได้ แต่เหตุที่จะดำเนินการถามปากคำเด็กโดยขาดบุคคลใดบุคคลหนึ่งตามที่กฎหมายบัญญัติไว้นั้นควรจะต้องเป็นเหตุที่เกิดขึ้นจากตัวเด็กเอง เช่น การที่ผู้เสียหายที่เป็นเด็กเจ็บป่วยใกล้เสียชีวิต จนไม่อาจรอให้สภามาตรวจได้ แต่การปฏิบัติให้ตรงตามที่กฎหมายบัญญัติ ย่อมเป็นผลดีที่สุดต่อกระบวนการสอบสวน และตัวผู้เสียหายที่เป็นเด็กเองด้วย<sup>28</sup>

สำหรับกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งที่มีเหตุอันสมควรที่ไม่อาจรบกวนบุคคลดังกล่าวได้นั้น อาจจะทำให้ดูประหนึ่งว่าเป็นการขัดกับหลักการคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นเด็ก เนื่องจากการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กในกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างย้งนั้นอาจจะมีบุคคลดังกล่าวที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงหนึ่งคนคือ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการ ที่จะต้องเข้าร่วมในการถามปากคำกับพนักงานสอบสวนในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็ก ซึ่งอาจจะทำให้เด็กไม่ได้รับความคุ้มครองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และเนื่องจากบทบัญญัติมาตราดังกล่าวนี้ได้มีขึ้นก็เพื่อที่จะให้การคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นเด็กให้มีผลสอดคล้องกัน โดยกฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กไว้ แต่ทว่าเมื่อมีการสอบปากคำที่ไม่ครบตามหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงการคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นเด็กและหลักจิตวิทยาของเด็กเป็นสำคัญแล้ว ก็ย่อมทำให้หลักการดังกล่าวไม่สมบูรณ์ ทั้งนี้เนื่องจากหากขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไปก็ย่อมทำให้เกิดผลกระทบต่อตัวผู้เสียหายที่เป็นเด็ก และย่อมส่งผลต่อการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กที่จะเป็นการได้มาซึ่งข้อเท็จจริงจากผู้เสียหายที่เป็นเด็กโดยที่ต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาของเด็กเป็นสำคัญ<sup>29</sup>

<sup>28</sup> คำอธิบายหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา: ว่าด้วยการดำเนินคดีในชั้นตอนก่อนการพิจารณา (น. 573). เล่มเดิม.

<sup>29</sup> การค้นหาความจริงและคุ้มครองผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กในชั้นสอบสวน (น. 105). เล่มเดิม.

หากจะกล่าวว่าในการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนในกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่ง ที่มีเหตุอันสมควรไม่อาจรอบคอบดังกล่าวได้นั้นเป็นดุลพินิจของพนักงานสอบสวนโดยลำพัง และกรณีใดที่จะถือว่าเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งที่มีเหตุอันสมควรที่ไม่อาจรอสหวิชาชีพในการเข้าร่วมสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กได้นั้น ประเด็นนี้จึงทำให้เกิดปัญหาว่าจะใช้หลักการใดมาตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนในเรื่องเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจรอสหวิชาชีพดังกล่าวได้ ทั้งนี้เนื่องจากการใช้ดุลพินิจเช่นนี้ขึ้นอยู่กับคำสั่งใช้กรณีจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจรอสหวิชาชีพดังกล่าวโดยลำพังของพนักงานสอบสวน จึงทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานที่ไม่ชอบในการใช้กรณีจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจรอทีมสหวิชาชีพ อันจะเป็นผลให้เกิดผลเสียต่อตัวผู้เสียหายที่เป็นเด็กได้

ทางปฏิบัติการเข้าร่วมคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวนของพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุดได้กำหนดระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2543 หมวด 2 ข้อ 7<sup>30</sup> ศูนย์อำนวยการมีหน้าที่ดำเนินการจัดทำบัญชีรายชื่อพนักงานอัยการผู้มีหน้าที่เข้าร่วมในการคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวน โดยในกรุงเทพมหานครเสนอให้อัยการสูงสุด หรือผู้ที่อัยการสูงสุดมอบหมายเพื่อออกคำสั่ง ส่วนในต่างจังหวัดให้ผู้อำนวยการศูนย์เป็นผู้ออกคำสั่ง แล้วแจ้งให้พนักงานอัยการทราบล่วงหน้า หรือหากมีกรณีที่พนักงานอัยการผู้มีรายชื่อไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ก็จัดให้มีพนักงานอัยการปฏิบัติหน้าที่แทน จะเห็นได้ว่าระเบียบของสำนักงานอัยการสูงสุดได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้พนักงานอัยการต้องเข้าร่วมการสอบสวนของพนักงานสอบสวนในคดีที่ผู้เสียหายเป็นเด็กทุกคดีทั่วทั้งประเทศ ในขณะที่พนักงานอัยการเป็นผู้อำนวยการศูนย์ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน พนักงานอัยการจึงไม่อาจใช้ข้ออ้างในเรื่องเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่มีเหตุอันควรไม่สามารถเข้าร่วมสอบปากคำ

---

<sup>30</sup> ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2543 หมวด 2 ศูนย์อำนวยการ ข้อ 7 ศูนย์อำนวยการ มีหน้าที่ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดทำบัญชีรายชื่อพนักงานอัยการผู้มีหน้าที่เข้าร่วมในการคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวน โดยในกรุงเทพมหานครให้เสนออัยการสูงสุด หรือผู้ที่อัยการสูงสุดมอบหมายเพื่อออกคำสั่ง ในต่างจังหวัดให้ผู้อำนวยการศูนย์เป็นผู้ออกคำสั่ง แล้วแจ้งให้พนักงานอัยการทราบล่วงหน้า

(2) จัดให้มีพนักงานอัยการปฏิบัติหน้าที่แทน กรณีพนักงานอัยการผู้มีรายชื่อตาม (1) ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้

ผู้เสียหายที่เป็นเด็กได้ เพราะพนักงานอัยการมีเวรในการเข้าร่วมสอบสวนเด็ก และมีจำนวนเพียงพอต่อการเข้าร่วมคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวน ดังนั้นจึงถือได้ว่าไม่จำเป็นต้องมีกรณีเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจรอได้ในการสอบปากคำสำหรับพนักงานอัยการอีกต่อไป

สำหรับนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์นั้นการที่กฎหมายกำหนดให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็ก เนื่องจากหลักการที่จะต้องมีส่วนที่เข้าใจถึงความรู้สึกของเด็กและสามารถใช้คำถามที่กระทบกระเทือนจิตใจเด็กน้อยที่สุด เพราะนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เป็นบุคคลที่มีความรู้ทางด้านจิตวิทยาเด็กและผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่กำหนดในกฎกระทรวงมาก่อน ทำให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์มีความรู้และความเข้าใจในหลักการของพยานหลักฐานและการดำเนินคดีอาญา จึงสามารถเข้าใจและเลือกใช้คำถามและสามารถรับฟังคำตอบของเด็กได้ดีกว่าพนักงานสอบสวน<sup>31</sup>

ทางปฏิบัติได้มีการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำหน้าที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ที่จะเข้าร่วมในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กที่สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม<sup>32</sup> ในการขึ้นทะเบียนนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์นั้น ไม่ว่าจะเป็นส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคจะมีจำนวนและอัตรากำลังที่แตกต่างกันไปสำหรับการเข้าร่วมคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายที่เป็นเด็ก ปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคถือว่ามียอดอัตราของนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เป็นจำนวนมากและถือเป็นจำนวนที่เพียงพอต่อการเข้าร่วมในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กแล้ว<sup>33</sup> ในฐานะที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เป็นบุคคลที่มีความรู้ทางด้านจิตวิทยาเด็กและเป็นผู้ที่เข้าใจถึงความรู้สึกของเด็กและสามารถใช้คำถามที่กระทบกระเทือนจิตใจเด็กได้น้อยที่สุด นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์จึงไม่อาจใช้ข้ออ้างในเรื่องเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่มีเหตุอันควรไม่สามารถเข้าร่วมสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กได้ เพราะนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์จะมีเวรในการเข้าร่วมสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็ก และมีจำนวนเพียงพอต่อ

<sup>31</sup> การถามปากคำเด็กในคดีอาญา: หลักกฎหมายและทางปฏิบัติ (น. 361). เล่มเดิม.

<sup>32</sup> จาก ระบบการยื่นคำขอและการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำหน้าที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม. ใน ภาคผนวกท้ายเล่ม.

<sup>33</sup> จาก อัตราากำลังการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำหน้าที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม. ใน ภาคผนวกท้ายเล่ม.

การเข้าร่วมคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวน ดังนั้นจึงถือได้ว่าไม่จำเป็นต้องมีกรณีเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจรอได้ในการสอบปากคำสำหรับนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์อีกต่อไป

ในส่วนของคุณคณที่เด็กร้องขอนั้นถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญกับตัวเด็กอีกคนหนึ่ง เนื่องจากเป็นคนที่ใกล้ชิดกับตัวเด็กมากที่สุด อาจจะเป็นบิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติ หรือนายจ้าง เป็นต้น เหตุผลของการมีบุคคลที่เด็กร้องขอให้อยู่ด้วยก็เพื่อให้เด็กมีความอบอุ่นใจ ที่มีผู้ซึ่งเด็กไว้วางใจหรือคุ้นเคยอยู่ด้วย เนื่องจากเด็กที่ต้องมาให้ปากคำจะต้องเผชิญหน้ากับพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งตนไม่เคยรู้จักหรือคุ้นเคยมาก่อน หรือแม้แต่เด็กหรือนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เองซึ่งมีวิธีการในการพูดคุยกับเด็กแต่ในความรู้สึกของเด็กก็ถือว่ายังเป็นคนแปลกหน้า ดังนั้นบุคคลที่เด็กร้องขอจึงมีความสำคัญต่อการป้องกันมิให้เด็กรู้สึกตื่นเต้นและลดความตึงเครียดอันเกิดจากการต้องให้ถ้อยคำต่อหน้าคนที่เด็กไม่คุ้นเคย แต่หากบุคคลที่เด็กร้องขอไม่สามารถมาเข้าร่วมในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กได้เนื่องจากเกิดกรณีเหตุจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งที่มีเหตุอันควรไม่สามารถมาได้จริงๆ เช่น ป่วย ได้รับอันตรายสาหัส ประสบอุบัติเหตุ หรืออยู่ต่างประเทศ เหล่านี้เป็นต้น กรณีเช่นนี้ถือได้ว่าเป็นเหตุจำเป็นเร่งด่วนอย่างแท้จริง ประกอบกับบุคคลที่เด็กร้องขอไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องมีหน้าที่เข้าร่วมในการสอบปากคำเด็กด้วยเสมอ กรณีเช่นนี้จึงจะอนุโลมให้อ้างถึงเหตุจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งที่ไม่อาจรอได้ในการสอบปากคำ และให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการสอบปากคำต่อไปได้โดยไม่ต้องมีบุคคลที่เด็กร้องขอ นั่นก็หมายความว่ากรณีจำเป็นเร่งด่วนต้องมองในแง่ของการคุ้มครองตัวเด็ก และบุคคลที่เด็กร้องขอมากกว่าที่จะอำนวยความสะดวกหรือเอื้อประโยชน์ให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเหตุจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งที่จะถือว่าไม่อาจรอได้ในการสอบปากคำ คือ เหตุจำเป็นเร่งด่วนที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กเอง เช่น ผู้เสียหายที่เป็นเด็กใกล้จะเสียชีวิต<sup>34</sup> หรือเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่เด็กร้องขอเอง เช่น ป่วย ได้รับอันตรายสาหัส ประสบอุบัติเหตุ หรืออยู่ต่างประเทศ เหล่านี้เป็นต้น จึงจะถือว่าเป็นเหตุจำเป็นเร่งด่วนอย่างแท้จริง แต่ในส่วน of กรณีเหตุจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งที่บุคคลที่เด็กร้องขออ้างมานั้นจะต้องมีองค์กรใดองค์กรหนึ่งเข้ามาตรวจสอบด้วยว่าเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งหรือไม่ และองค์กรที่เหมาะสม

<sup>34</sup> คำอธิบายหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา: ว่าด้วยการดำเนินคดีในขั้นตอนก่อนการพิจารณา (น. 573). เล่มเดิม.

ในการที่จะเข้ามาดูแลในกรณีนี้ก็คือ องค์การอัยการซึ่งก็คือพนักงานอัยการนั่นเองในฐานะที่เป็นผู้อำนวยการความยุติธรรม รักษาผลประโยชน์ของรัฐและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

ทางปฏิบัติการเข้าร่วมคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวนของพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุดได้กำหนดระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2543 ข้อที่ 12 โดยกำหนดว่าพนักงานอัยการต้องพิจารณาว่าเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่ง ซึ่งมีเหตุอันสมควรไม่อาจรอนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอหรือไม่ หรือมีหลักฐานว่าเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่ง โดยมีเหตุอันควร พนักงานอัยการสามารถเข้าดำเนินการคุ้มครองเด็กต่อไปได้<sup>35</sup> แต่ถ้าเป็นกรณีที่ไม่จำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งโดยไม่มีเหตุอันควร พนักงานอัยการต้องแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการให้ถูกต้อง หากพนักงานสอบสวนเพิกเฉยไม่ดำเนินการตามที่พนักงานอัยการแจ้ง พนักงานอัยการต้องทำบันทึกคัดค้านแล้วแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบและงดการเข้าร่วมคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวน และต้องรายงานให้ผู้อำนวยการศูนย์ทราบถึงกรณีดังกล่าวด้วย ถือได้ว่าตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดได้กำหนดให้พนักงานอัยการมีหน้าที่ที่จะต้องตรวจสอบในกรณีของเหตุจำเป็นเร่งด่วนเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายที่เป็นเด็กในฐานะที่เป็นผู้อำนวยการความยุติธรรม รักษาผลประโยชน์ของรัฐและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

เมื่อมองในส่วนของกฎหมายต่างประเทศ โดยเฉพาะการสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็ก ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 706-53 ได้กำหนดขั้นตอนในการสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็กนั้นคือ หากมีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้นกับผู้เสียหายที่เป็นเด็กตามที่กฎหมายกำหนด จะทำการสอบสวนได้ก็ต่อเมื่อมีอัยการสาธารณรัฐหรือผู้พิพากษาไต่สวน นักจิตวิทยาหรือแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงบุคคลที่เด็กร้องขอเข้าร่วมในการสอบสวนพร้อม

---

<sup>35</sup> ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2543 หมวด 3 การคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวน ข้อ 12 บรรทัดที่ 1.

“ในกรณีไม่มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอตาม (3) ให้พิจารณาว่าเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งซึ่งมีเหตุอันควรไม่อาจรอนักจิตวิทยาหรือไม่ได้มีหลักฐานว่าเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งโดยมีเหตุอันควรก็ให้ดำเนินการเข้าคุ้มครองเด็กต่อไป หากไม่เป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งโดยไม่มีเหตุอันควรให้ดำเนินการตามวรรคก่อน”

กัน<sup>36</sup> จะเห็นได้ว่ากฎหมายในประเทศฝรั่งเศสไม่เปิดช่องในเรื่องเหตุจำเป็นเร่งด่วนอย่างเช่นในระบบกฎหมายไทย เพราะการสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็กทุกครั้งจะต้องมีบุคคลที่กล่าวมาในเบื้องต้นเข้าร่วมการสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็กครบทุกคน เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นเด็กอย่างแท้จริง

เมื่อพิจารณาตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแล้วก็จะพบว่ามีหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองเด็กอย่างเต็มประสิทธิภาพโดยมีการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กและจะต้องดำเนินการที่เป็นการเหมาะสมทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นทางด้านนิติบัญญัติในอันที่จะคุ้มครองเด็กจากรูปแบบทั้งปวงของความรุนแรงที่จะเกิดขึ้น รวมถึงการให้ความยุติธรรมแก่เยาวชนในสังคม<sup>37</sup> โดยที่กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กนั้นจะต้องเน้นความสำคัญไปที่สวัสดิภาพของเด็ก การกระทำใดๆ จะต้องเป็นไปเพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของเด็กผู้นั้นอย่างดีที่สุด และจะต้องกระทำภายใต้บรรยากาศของความเข้าใจกันของเด็ก เนื่องจากองค์การสหประชาชาติมองว่าควรคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นเด็กอย่างเต็มที่เท่าที่จะทำได้ โดยไม่มีกรณีที่เป็นการลดมาตรฐานในการสอบปากคำเด็กเหมือนเช่นกฎหมายของประเทศไทย

ดังนั้น ในเรื่องเหตุจำเป็นเร่งด่วนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ วรรคหน้านั้น ควรจะมีการแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากล เนื่องจากบทบัญญัติมาตราดังกล่าวนี้นั้นเน้นแต่เพียงการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานจนทำให้การคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นเด็กไม่เป็นไปตามหลักสากลอย่างสมบูรณ์ เพราะเป็นการหย่อนมาตรฐานในการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายที่เป็นเด็กอย่างแท้จริง โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

<sup>36</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 706-53.

<sup>37</sup> อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ข้อ 3.

1. ในการกระทำทั้งปวงที่เกี่ยวกับเด็ก ไม่ว่าจะเป็นกระทำโดยสถาบันสังคมสงเคราะห์ของรัฐหรือเอกชน ศาลยุติธรรม หน่วยงานฝ่ายบริหาร หรือองค์กรนิติบัญญัติ ผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นลำดับแรก

### 4.3 วิเคราะห์ปัญหาความต่อเนื่องของบทบาทพนักงานอัยการในการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายที่เป็นเด็ก

การกำหนดให้พนักงานอัยการเข้าร่วมคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นเด็กในชั้นสอบสวนนั้นก็เพื่อให้การคุ้มครองเด็กในคดีอาญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว สอดคล้องกับมาตรฐานข้อ 12 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พ.ศ. 2532<sup>38</sup> และบทบัญญัติในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กรณีจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดองค์กร เพื่อรองรับภารกิจและบทบาทดังกล่าว รวมถึงกำหนดหลักปฏิบัติราชการในการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น<sup>39</sup>

เมื่อการสอบสวนเป็นการรวบรวมพยานหลักฐานและการใช้มาตรการบังคับ<sup>40</sup> การสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวนหรือตำรวจในประเทศไทย จึงแบ่งแยกออกจากการฟ้องร้องคดีของพนักงานอัยการ โดยเด็ดขาด และเนื่องจากการดำเนินคดีอาญาไม่ได้เริ่มเมื่อมีการฟ้องร้องหรือจะฟ้องคดีแต่จะเริ่มตั้งแต่ชั้นสอบสวน<sup>41</sup> การสอบสวนจะต้องเริ่มเมื่อมีข้อสงสัยอันสมควรว่าได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ที่ต้องสอบสวนและถ้าฟังได้ว่าการกระทำความผิดเกิดขึ้นจริงจะต้องฟ้องร้องหรือไม่ นั่น ปัญหานี้เป็นปัญหาเรื่องหลักในการดำเนินคดี และปัญหานี้ในต่างประเทศเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับพนักงานอัยการโดยตรง เพราะการสอบสวนฟ้องร้องเป็นกระบวนการเดียวกันที่แบ่งแยกไม่ได้และอยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรเดียวคือ “องค์กรอัยการ”<sup>42</sup>

<sup>38</sup> อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ข้อ 12.

1. รัฐภาคีจะประกันแก่เด็กที่สามารถมีความคิดเห็นเป็นของตนเองได้แล้ว ซึ่งสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นเหล่านั้นโดยเสรีในทุกๆ เรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็ก ทั้งนี้ ความคิดเห็นดังกล่าวของเด็กจะได้รับการพิจารณาตามสมควรแก่อายุและวุฒิภาวะของเด็กนั้น

2. เพื่อความมุ่งประสงค์นี้ เด็กจะได้รับโดยเฉพาะอย่างยิ่งโอกาสที่จะมีสิทธิ มีเสียงในกระบวนการพิจารณาทางตุลาการ และทางปกครองใดๆ ที่มีผลกระทบต่อเด็ก ไม่ว่าโดยตรง หรือโดยผ่านผู้แทน หรือองค์กรที่เหมาะสม ในลักษณะที่สอดคล้องกับระเบียบวิธีปฏิบัติตามกฎหมายภายใน

<sup>39</sup> ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2543.

<sup>40</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2.

<sup>41</sup> วิอาญาวิพากษ์ (น. 26). เล่มเดิม.

<sup>42</sup> อัยการเยอรมันและการดำเนินคดีอาญาของอัยการเยอรมันก่อนฟ้อง (น. 42). เล่มเดิม.

การกำหนดให้พนักงานอัยการเข้ามามีบทบาทในการสอบสวนคดีอาญามากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นอำนาจในการสอบสวนความผิดที่ได้กระทำลงนอกราชอาณาจักร การสั่งสอบสวนเพิ่มเติม การเข้าร่วมในการชันสูตรพลิกศพ การสั่งคดีวิสามัญฆาตกรรม และรวมถึงการเข้าร่วมสอบสวนเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งเพื่อให้การสอบสวนมีความเป็นภาวะวิสัย เพื่อเป็นหลักประกันในความโปร่งใส หรือถูกต้องได้ของกระบวนการยุติธรรม<sup>43</sup>

โครงสร้างการดำเนินคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้แยกกระบวนการสอบสวนฟ้องร้องและการพิจารณาคดีในศาลออกจากกันตามหลักสากล โดยพนักงานอัยการมีหน้าที่รับผิดชอบกลั่นกรองสำนวนการสอบสวนตามหลักการดำเนินคดีอาญาตามดุลพินิจ พนักงานอัยการสามารถใช้ดุลพินิจสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีตลอดจนสั่งสอบสวนเพิ่มเติม แต่ในทางปฏิบัติการสอบสวนฟ้องร้องคดีอาญาของประเทศไทยแตกต่างจากระบบอัยการสากล พนักงานสอบสวนสามารถเริ่มคดีได้เองและดำเนินการสอบสวนโดยลำพัง พนักงานอัยการเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ฟ้องคดีต่อศาล<sup>44</sup> ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว เมื่อพนักงานอัยการเป็นผู้ใช้ดุลพินิจนำคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาล พนักงานอัยการก็ควรมีบทบาทในการกำกับดูแลการสอบสวน โดยเข้ามาตรวจสอบค้นหาความจริงตั้งแต่ต้น ซึ่งจะทำให้พนักงานอัยการสามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายแก่ผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถเข้าคุ้มครองผู้บริสุทธิ์ให้พ้นจากกระบวนการยุติธรรมที่ผิดพลาดได้ดียิ่งขึ้น

แม้ว่าในปัจจุบัน พนักงานอัยการจะไม่อาจทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายแก่ผู้กระทำความผิดและคุ้มครองผู้บริสุทธิ์ให้พ้นจากกระบวนการยุติธรรมที่ผิดพลาดได้อย่างสมบูรณ์<sup>45</sup> แต่การที่กฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการเข้ามามีส่วนร่วมในการสอบสวน ก็ทำให้การสอบสวนมีความเป็นภาวะวิสัยมากขึ้น กล่าวคือ กระบวนการยุติธรรมในชั้นสอบสวนไม่ได้ดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจแต่โดยลำพัง แต่หากมีการถ่วงดุลและการคานอำนาจโดยพนักงานอัยการ และโดยที่พนักงานอัยการมีความเป็นอิสระในการใช้อำนาจหน้าที่ในทางอรรถคดีที่เรียกว่า ความเป็นอิสระในเนื้อหา (material independent) ไม่มีอิทธิพลภายนอกมาบีบบังคับให้

<sup>43</sup> วิอาญาวิพากษ์ (น. 21). เล่มเดิม.

<sup>44</sup> กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (น. 99). เล่มเดิม.

<sup>45</sup> หน้าเดิม.

พนักงานอัยการดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่ในทางอรรถคดีที่ต้องการได้ ความเป็นอิสระในส่วนนี้ไม่ผูกมัดกับหน่วยงานอื่นและโดยเฉพาะอย่างยิ่งปลอดจากการแทรกแซงของฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายบริหาร<sup>46</sup> โดยพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 มาตรา 21 วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ และตามกฎหมายโดยสุจริตและเที่ยงธรรม”<sup>47</sup> เห็นได้ว่าองค์กรอัยการในประเทศไทยมีหลักประกันความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ในทางอรรถคดี พนักงานอัยการปลอดจากการแทรกแซงของฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายบริหารอย่างแท้จริง

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าในระบบอัยการสากลนั้น พนักงานอัยการจะเป็นผู้รับผิดชอบการสอบสวนฟ้องร้องคดี ซึ่งพนักงานอัยการสามารถใช้ดุลพินิจในการเข้าไปกำกับดูแลการสอบสวนได้อย่างกว้างขวาง เช่น ประเทศฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศญี่ปุ่น ถือว่าขั้นตอนการสอบสวนและฟ้องคดีเป็นขั้นตอนเดียวกันไม่ควรแยกจากกัน โดยพนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนเอง ตลอดจนมีอำนาจกำกับดูแลการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ซึ่งแตกต่างกับระบบอัยการในประเทศไทยที่จำกัดให้พนักงานอัยการมีบทบาทในการกลั่นกรองสำนวนการสอบสวนที่พนักงานสอบสวนเสนอมาเท่านั้น แต่ตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2543 กำหนดให้พนักงานอัยการมีบทบาทในการเข้าร่วมในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กโดยให้คำนึงถึงสภาพร่างกายและจิตใจของเด็ก โดยไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจของเด็กและส่งผลให้ข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง อีกทั้งต้องไม่ตอกย้ำจิตใจเด็กซึ่งบอบช้ำให้เลวร้ายยิ่งขึ้น<sup>48</sup> ถือว่าเป็นความพยายามทำให้พนักงานอัยการมีบทบาทในการสอบสวน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสอบสวน แต่ในทางปฏิบัติพบว่าการสอบสวนร่วมกันระหว่างพนักงานอัยการและพนักงานสอบสวนมีปัญหาและมีข้อขัดข้องจากกล่าวได้ดังนี้คือ

<sup>46</sup> กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (น. 104). เล่มเดิม.

<sup>47</sup> พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553.

<sup>48</sup> ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2543 หมวด 3 การคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวน ข้อ 11.

“การเข้าร่วมในการจดบันทึกคำร้องทุกข์ การถามปากคำเด็กในฐานะผู้เสียหายหรือพยาน การชี้ตัวผู้ต้องหา การสอบสวนผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กในชั้นสอบสวน ให้พนักงานอัยการใช้กริยาและภาษาที่เหมาะสม โดยให้คำนึงถึงสภาพร่างกายและจิตใจของเด็ก โดยไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจของเด็กและส่งผลให้ข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง อีกทั้งต้องไม่ตอกย้ำจิตใจเด็กซึ่งบอบช้ำให้เลวร้ายยิ่งขึ้น”

ปัญหาเกี่ยวกับพนักงานอัยการที่ร่วมสอบสวนและพนักงานอัยการที่พิจารณาสั่งคดีนั้นเป็นคนละคนกัน ทำให้เกิดปัญหาขาดความต่อเนื่องของการดำเนินคดีอาญา ส่งผลให้การพิจารณาคดีเกิดความล่าช้าหรือพยานหลักฐานที่ได้มาอาจจะไม่ครบถ้วนสมบูรณ์จึงต้องมีคำสั่งให้มีการสอบสวนเพิ่มเติม ทำให้ผู้เสียหายที่เป็นเด็กไม่ได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรมตามสมควร เพราะเด็กอาจจะต้องถูกสอบปากคำซ้ำซ้อน จากกรณีพนักงานอัยการที่เข้าไปร่วมสอบสวนกับพนักงานอัยการที่เป็นผู้รับผิดชอบสำนวนเป็นคนละคนกันทำให้ไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การพิจารณาคดีก็ย่อมผิดพลาดได้โดยง่าย ซึ่งกระบวนการดังกล่าวถือได้ว่าเป็นกรณีที่ต่างคนต่างทำหน้าที่ของตนเองโดยไม่ได้คำนึงสภาพจิตใจของผู้เสียหายที่เป็นเด็ก การที่กฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็กนั้นก็เพื่อให้พนักงานอัยการเข้าไปคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายที่เป็นเด็กโดยตรง จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดให้พนักงานอัยการคนที่ยังร่วมสอบสวนกับพนักงานอัยการคนที่พิจารณาสั่งคดีจะต้องเป็นกันๆ เดียวกันจึงจะเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินคดีอาญามากกว่าที่ต่างคนต่างทำ

เนื่องจากในระเบียบการดำเนินคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2543 หมวด 4 การคุ้มครองเด็กในชั้นพนักงานอัยการ ข้อ 16<sup>49</sup> ไม่มีข้อกำหนดให้พนักงานอัยการที่เข้าร่วมการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนนั้นจะต้องเป็นคนเดียวกับพนักงานอัยการที่พิจารณาสั่งคดี ทำให้การพิจารณาสั่งคดีต้องเสียเวลาในการพิจารณาสำนวนการสอบสวนอีกระยะหนึ่ง แทนที่จะพิจารณาสั่งคดีได้ด้วยความรวดเร็ว ทั้งที่เจตนารมณ์ของกฎหมายประสงค์ให้การมีพนักงานอัยการเข้าร่วมการสอบสวนตั้งแต่เริ่มต้นคดี เพื่อสามารถทำให้พนักงานอัยการเข้าใจรูปคดี และสามารถพิจารณาสั่งคดีได้อย่างรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม

---

<sup>49</sup> ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2543 หมวด 4 การคุ้มครองเด็กในชั้นพนักงานอัยการ ข้อ 16 วรรคสอง.

“กรณีเป็นสำนวนการสอบสวนที่พนักงานอัยการเข้าคุ้มครองเด็กตามหมวด 3 ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนขอรับแบบรายงานตามข้อ 14 วรรคสามมารวมเข้าไว้ในสำนวนการสอบสวนดังกล่าว เพื่อใช้ประกอบการพิจารณา”

ข้อ 14 วรรคสาม “ให้ศูนย์อำนวยการเก็บรักษาแบบรายงานการเข้าร่วมคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวน เพื่อส่งให้พนักงานอัยการผู้รับผิดชอบรวมเข้าไว้ในสำนวนคดีอาญาต่อไป”

เห็นว่าควรกำหนดให้พนักงานอัยการที่เข้าร่วมสอบสวนกับพนักงานอัยการที่รับผิดชอบสำนวนพิจารณาสิ่งคดีจะต้องเป็นคนเดียวกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินคดีอาญามากกว่าที่ต่างคนต่างทำ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการดำเนินคดีอาญา และเพื่อเพิ่มบทบาทของพนักงานอัยการให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและเพื่อกำเนียงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

#### 4.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของพนักงานอัยการในการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายที่เป็นเด็กตามกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศ

ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2542<sup>50</sup> และต่อมาปี พ.ศ. 2550 ได้มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 26) แก้ไขในส่วนของมาตรา 133 ทวิด้วย เพียงแต่กำหนดฐานความผิดที่ต้องมีมาตรการพิเศษสำหรับเด็กขึ้นมาใหม่ โดยกำหนดรูปแบบและวิธีการในการถามปากคำและคุ้มครองผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กในชั้นสอบสวน โดยได้มีการกำหนดหลักการใหม่เพิ่มเติมเข้ามา กล่าวคือ กำหนดให้มีเจ้าพนักงานหรือบุคคลที่เข้าร่วมในการสอบปากคำเด็กในชั้นสอบสวนอันประกอบไปด้วย พนักงานสอบสวน นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ รวมไปถึงพนักงานอัยการให้อยู่ด้วยในการสอบปากคำในชั้นสอบสวน โดยเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ โดยมีพนักงานอัยการเป็นผู้ควบคุมและกำหนดทิศทางของการสอบสวน ซึ่งมีประเด็นที่น่าพิจารณาดังต่อไปนี้

##### 1. ระบบการดำเนินคดี

ประเทศฝรั่งเศสนั้น เป็นประเทศที่ใช้ระบบการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ ซึ่งจะมีพนักงานอัยการเป็นผู้ใช้อำนาจ และเอกชนจะฟ้องคดีเองไม่ได้ ดังนั้นในระบบการดำเนินคดีอาญาของประเทศฝรั่งเศสจึงไม่ได้แบ่งแยกการสอบสวนออกจากการฟ้องร้องคดี พนักงานอัยการเป็นผู้รับผิดชอบการสอบสวน โดยอาจจะทำการสอบสวนด้วยตนเองหรือมอบให้ตำรวจฝ่ายคดีดำเนินการแทนก็ได้ แต่โดยทั่วไปแล้วพนักงานอัยการจะมอบให้ตำรวจฝ่ายคดีดำเนินการสอบสวน

<sup>50</sup> พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2542. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 81 ก ลงวันที่ 14 กันยายน 2542.

แทน โดยพนักงานอัยการเป็นผู้กำหนดทิศทางและกำกับดูแลการทำงานของตำรวจฝ่ายคดี ซึ่งกล่าวโดยรวมแล้วการสอบสวนคดีอาญาจะอยู่ภายใต้การควบคุมของพนักงานอัยการเท่านั้น ในระบบการดำเนินคดีอาญาของประเทศฝรั่งเศสนั้นไม่ได้มีแนวคิดในการแบ่งแยกการสอบสวนออกจากการฟ้องร้องคดีอย่างเช่นในระบบกฎหมายไทย

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ใช้หลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐอย่างเคร่งครัดแต่ก็เปิดโอกาสให้ผู้เสียหายฟ้องคดีอาญาได้บ้างในบางฐานความผิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาพนักงานอัยการอาจจะทำการสืบสวนเองหรืออาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานตำรวจทำการสืบสวนแทนได้ ข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการสืบสวนถือเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการที่จะต้องสืบสวนสอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงทั้งหมด เพราะพนักงานอัยการต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความเป็นภาวะวิสัย<sup>51</sup> หรือเที่ยงธรรมและเป็นกลาง การดำเนินคดีชั้นสอบสวนฟ้องร้องในประเทศเยอรมนีเป็นกระบวนการเดียวกันผู้รับผิดชอบในการดำเนินคดีอาญาในเยอรมนีก็คือพนักงานอัยการเท่านั้น

ประเทศญี่ปุ่นก็ใช้หลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ กล่าวคือ เฉพาะพนักงานอัยการเท่านั้นเป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา ผู้เสียหายจะฟ้องคดีอาญาเองไม่ได้<sup>52</sup> ซึ่งเป็นระบบผูกขาดอำนาจการฟ้องคดีเช่นเดียวกับกฎหมายในประเทศฝรั่งเศสและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี พนักงานอัยการในประเทศญี่ปุ่นจึงมีหน้าที่สำคัญมากในคดีอาญา คือ อำนาจฟ้องร้องสืบสวนสอบสวนการรับคดีเข้าสู่อัยการ ไม่ว่าโดยการรับคดีเองโดยตรงหรือรับจากตำรวจสอบสวนส่งคดีให้<sup>53</sup> หากพนักงานสอบสวนเป็นผู้ทำการสอบสวนเองจะต้องทำตามคำสั่งของพนักงานอัยการเท่านั้น

สำหรับการดำเนินคดีอาญาของประเทศไทยใช้หลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ แต่ได้มีการแยกการสอบสวนและการฟ้องร้องออกจากกันอย่างเด็ดขาด พนักงานอัยการจึงทำงานตามอำนาจการสอบสวนของพนักงานสอบสวนเท่านั้น แม้จะมีมาตรการบางอย่างตามกฎหมายที่พนักงานอัยการอาจกระทำเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่น่าจะถูกต้องกับความเป็นจริง กล่าวคือพนักงานอัยการอาจสั่งสอบสวนเพิ่มเติมหรือสั่งให้ส่งพยานมาเพื่อซักถามได้แต่ก็ยังไม่เป็น

<sup>51</sup> ขั้นตอนการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน (น.190) เล่มเดิม.

<sup>52</sup> การควบคุมดุลพินิจอัยการในประเทศญี่ปุ่นและการนำระบบการควบคุมดุลพินิจอัยการมาใช้ในประเทศไทย: เอกสารทางวิชาการเรื่องการตรวจสอบคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ (น. 8-18) เล่มเดิม.

<sup>53</sup> กระบวนการยุติธรรมญี่ปุ่น (น. 3-24) เล่มเดิม.

หลักประกันที่เพียงพอ<sup>54</sup> ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายในประเทศฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศญี่ปุ่นต่างใช้หลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐอย่างเคร่งครัด โดยไม่ได้มีแนวคิดในการแบ่งแยกการสอบสวนออกจากการฟ้องร้องคดีอย่างเช่นในระบบกฎหมายไทย

## 2. อายุของผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กที่จะได้รับความคุ้มครอง

กฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กนั้นคงจำกัดไว้แต่เฉพาะผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กเท่านั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ ซึ่งได้มีการกำหนดให้มีการใช้มาตรการพิเศษในการสอบปากคำเด็กหรือพยานที่เป็นเด็กซึ่งมีอายุไม่เกิน 18 ปี เท่านั้นโดยพิจารณาแต่เพียงว่าในวันที่ยื่นฟ้องคดีผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กนั้นมีอายุเกิน 18 ปี หรือไม่ หากในวันสอบปากคำดังกล่าวผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กมีอายุอยู่ในเกณฑ์ไม่เกิน 18 ปี ในวันสอบปากคำก็ย่อมได้รับความคุ้มครองตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ

ประเทศฝรั่งเศสนั้นได้กำหนดอายุของเด็กที่จะได้รับการคุ้มครองไว้ตามกฎหมายคุ้มครองเด็กคือบุคคลที่มีอายุ 13-18 ปี ซึ่งได้กำหนดให้มีการใช้มาตรการพิเศษในการสอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็ก<sup>55</sup>

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้ให้ความคุ้มครองแก่ผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กซึ่งมีอายุไม่เกิน 18 ปี กล่าวคือ หากบุคคลดังกล่าวมีอายุต่ำกว่า 18 ปี และได้รับบาดเจ็บอันเป็นผลมาจากความผิดอาญา หรือหากเกรงว่าจะไม่สามารถมีการไต่สวนบุคคลในระหว่างการพิจารณาคดีได้ ควรมีการไต่สวนเด็กและบันทึกปากคำของเด็กลงบนสื่อที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ซึ่งเรียกว่า การไต่สวนโดยสื่อบันทึกภาพและเสียง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน Criminal Procedure (StPO) มาตรา 58a

ประเทศญี่ปุ่นได้กำหนดอายุของเด็กที่จะได้รับการคุ้มครองไว้ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก คือ บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีตาม The Juvenile Act<sup>56</sup> ซึ่งจะได้รับการสอบปากคำในฐานะผู้เสียหายหรือพยาน

<sup>54</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา: หลักกฎหมายและพื้นฐานการเข้าใจ (น. 364). เล่มเดิม.

<sup>55</sup> The French Juvenile Justice System.

<sup>56</sup> พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กประเทศญี่ปุ่น.

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในแต่ละประเทศที่ได้มีการกำหนดอายุของผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอันจะอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับความคุ้มครองนั้น ก็เป็นไปเพื่อความเหมาะสมของแต่ละประเทศที่จะมีการกำหนดเกณฑ์ดังกล่าวไว้ ซึ่งจะเห็นได้ว่า เกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่จะได้รับความคุ้มครองในการสอบปากคำในฐานะผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กดังกล่าวนั้น เมื่อพิจารณาในแต่ละประเทศที่กล่าวมาข้างต้นก็ล้วนแต่กำหนดเกณฑ์อายุของเด็กไว้แตกต่างกันไป อันถือได้ว่าเป็นการกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมแล้วในด้านของอายุที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายของแต่ละประเทศ ซึ่งเมื่อพิจารณาในส่วนของเกณฑ์อายุของผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแล้ว

### 3. วิธีการสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็ก

การสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็กตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส ได้กำหนดให้ใช้มาตรการพิเศษในการกระทำความผิดทางเพศและคุ้มครองเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดทางอาญา โดยจะมีอัยการสาธารณรัฐเป็นผู้ทำการสอบสวน และการสอบสวนนั้นจะต้องคำนึงถึงพฤติกรรมของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการกระทำผิด และการสอบสวนเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิดทางอาญานั้นจะต้องได้รับความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์และนักจิตวิทยาเพื่อประเมินลักษณะและขอบเขตของอันตรายที่เด็กได้รับ เพื่อการดูแลรักษาที่เหมาะสม อัยการสาธารณรัฐหรือผู้พิพากษาสืบสวนอาจจะแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดูแลปกป้องผลประโยชน์ของเด็กด้วยก็ได้

การสอบสวนนั้นจะใช้วิธีการบันทึกภาพและเสียงภายใต้ความยินยอมของเด็กและผู้แทนทางกฎหมายของเด็ก เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาของศาล แต่ถ้าอัยการสาธารณรัฐหรือผู้พิพากษาสืบสวนเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้วิธีการใดส่วนโดยการบันทึกภาพและเสียงดังที่กล่าวมานั้น อัยการสาธารณรัฐหรือผู้พิพากษาสืบสวนจะต้องให้เหตุผลที่ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการบันทึกภาพและเสียงประกอบด้วย<sup>57</sup>

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้กำหนดกระบวนการพิจารณาในชั้นสืบสวน โดยมีพนักงานอัยการเป็นผู้รับผิดชอบ ในชั้นสืบสวนสอบสวนนั้นพนักงานอัยการอาจสืบสวนด้วยตนเองหรืออาจจะมอบหมายให้เจ้าพนักงานตำรวจทำการสืบสวนแทนได้ และพนักงานอัยการอาจเริ่มการ

<sup>57</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 706-52.

สอบสวนได้ด้วยตนเองเมื่อมีคำกล่าวโทษหรือคำร้องทุกข์ ส่วนเจ้าพนักงานตำรวจนั้นทำการสอบสวนได้โดยเริ่มดำเนินการสอบสวนเองเมื่อตนรับแจ้งความไว้ว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นหรือทำตามคำสั่งของพนักงานอัยการ สำหรับกรณีที่ผู้เสียหายที่เป็นเด็กนั้นไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษ แต่ได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน โดยมีวิธีการในการคุ้มครองเด็กโดยการไต่สวนพยานอาชญากรที่ปากคำบนสื่อบันทึกภาพและเสียงได้หากปรากฏว่ามีบุคคลอายุต่ำกว่า 18 ปี และได้รับบาดเจ็บอันเป็นผลมาจากความผิดอาญา หรือหากเกรงว่าจะไม่สามารถไต่สวนบุคคลระหว่างการพิจารณาคดี และหากมีความจำเป็นต้องมีการบันทึกการไต่สวนนั้นเพื่อการตรวจสอบความจริงและการใช้วิธีการบันทึกทางสื่อบันทึกภาพและเสียง จะได้รับอนุญาตเป็นการเฉพาะในการฟ้องคดีอาญา และการบันทึกโดยสื่อบันทึกภาพและเสียงของการสืบพยานนั้นสามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ในชั้นพิจารณาคดีของศาล<sup>58</sup>

ประเทศญี่ปุ่นนั้น กระบวนการสอบสวนกรณีที่เด็กเป็นผู้เสียหายไม่มีกฎหมายบัญญัติเรื่องการสอบสวนไว้เป็นพิเศษแต่จะมีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น กล่าวคือ กระบวนการสอบสวนนั้นพนักงานอัยการมีบทบาทในคดีอาญาตั้งแต่เริ่มมีการกระทำความผิดจนกระทั่งถึงการบังคับคดี ในส่วนของการสอบสวนมีเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานอัยการเป็นเจ้าหน้าที่หลัก เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น ตำรวจท้องถิ่นจะเป็นผู้รับผิดชอบเบื้องต้นในการสอบสวนคดีอาญาทุกประเภทในจังหวัดนั้นๆ แล้วรายงานต่อพนักงานอัยการ โดยสำนักงานอัยการจะมอบหมายให้พนักงานอัยการคนหนึ่งรับผิดชอบคดี ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วพนักงานอัยการและเจ้าหน้าที่ตำรวจจะร่วมมือกันสอบสวนจนแล้วเสร็จ<sup>59</sup>

การสอบสวนพยานหรือผู้เสียหายที่เป็นเด็กนั้นจะต้องกระทำโดยได้รับความเห็นของพนักงานอัยการและที่ปรึกษาของเด็ก โดยจะต้องคำนึงถึงลักษณะของอาชญากรรม อายุของเด็ก สภาพทางร่างกายและจิตใจ ความสัมพันธ์รวมถึงพฤติกรรมที่ถูกกล่าวหาหรือพฤติกรรมอื่นๆ ที่ส่งผลให้เด็กมีความรู้สึกกดดันทางด้านจิตใจในขณะที่มีการถามปากคำ และการสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็กจะต้องอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับผู้เสียหายที่เป็นเด็ก การสอบสวนตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของญี่ปุ่นนั้น จะต้องมีการสอบสวนโดยใช้วิธีการบันทึกภาพและเสียงเพื่อ

<sup>58</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน มาตรา 255a.

<sup>59</sup> โครงสร้างกระทรวงยุติธรรมและงานอัยการของญี่ปุ่น (น.152). เล่มเดิม.

สามารถนำไปใช้ประกอบในการพิจารณาสิทธิของศาลได้ และเพื่อประโยชน์ของผู้เสียหายโดยเฉพาะ เด็กซึ่งมีความอ่อนแอทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ<sup>60</sup>

กระบวนการสอบสวนตามกฎหมายของไทยนั้นกฎหมายไทยได้กำหนดตัวบุคคลในการเข้าร่วมเพื่อคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นเด็ก ดังนี้ คือ พนักงานสอบสวน นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการเพื่อเข้ามาคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นเด็กจากกระบวนการยุติธรรม เพื่อมิให้กระบวนการยุติธรรมซ้ำเติมความเสียหายที่เกิดขึ้นกับเด็ก เพราะเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดอาญาจะมีความกลัวหรือจดจำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดจนรายละเอียดที่แตกต่างจากผู้ใหญ่ ด้วยสภาพร่างกายและอายุของเด็กทำให้ต้องมีสทวิชชีพเข้าร่วมคุ้มครองเด็ก ซึ่งสทวิชชีพจะมีบทบาทและหน้าที่แตกต่างกันไป จะขอแยกพิจารณาวิเคราะห์เฉพาะพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ ดังต่อไปนี้

#### (1) พนักงานสอบสวน

“พนักงานสอบสวน” หมายถึง “เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน”<sup>61</sup>

พนักงานสอบสวนในประเทศไทยมีหน้าที่หลักคือ สอบสวนและสอบสวนคดีอาญาทั้งปวงโดยมีหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับคดี ทั้งพยานหลักฐานที่จะเป็นผลร้ายและผลดีแก่ผู้ต้องหา ดังมีผู้กล่าวว่า พนักงานสอบสวนเป็นจุดเริ่มต้นของคดีอาญาในการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐเลยทีเดียว<sup>62</sup> ทั้งนี้การสอบสวนในประเทศไทยมีความแตกต่างกับประเทศที่ใช้ระบบอัยการสมบูรณ ที่พนักงานสอบสวนมีหน้าที่เป็นเพียงผู้ช่วยเหลือพนักงานอัยการเท่านั้น<sup>62</sup>

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในประเทศไทย การสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ นั้น พนักงานสอบสวนมีบทบาทมากในการสอบสวน ซึ่งพนักงานสอบสวนเองควรเน้นบทบาทในการให้ความคุ้มครองเด็กโดยคำนึงถึงความรู้สึกของเด็กเป็นสำคัญ หากมุ่งแต่รวบรวมหลักฐานทั้งที่เป็นผลร้ายและผลดีแก่ผู้ต้องหา รวมทั้งข้อเท็จจริงอื่นๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินคดีต่อไปของพนักงานอัยการ หรือการ

<sup>60</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฉบับใหม่ มาตรา 157-3.

<sup>61</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (6).

<sup>62</sup> วิอาญาวิพากษ์ (น. 27). เล่มเดิม.

คำเนนคคืออาญาของพนักงานสอบสวนเป็นการดำเนินคดีอาญาเพื่อพนักงานอัยการเท่านั้น<sup>63</sup> แต่พนักงานสอบสวนควรคำนึงถึงสภาวะจิตใจของเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ที่เลวร้าย เพราะเด็กนั้นมีสภาพร่างกายและจิตใจที่อ่อนโยน และบอบบางมากกว่าผู้ใหญ่ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายเพื่อให้การคุ้มครองเด็กในคดีอาญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วสอดคล้องกับมาตรฐาน ข้อ 12 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989 และผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นลำดับแรก<sup>64</sup>

## (2) พนักงานอัยการ

การที่ให้มีพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วยในการถามปากคำนั้น ก็มีความประสงค์เพื่อให้พนักงานอัยการเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยให้การถามปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็ก เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่มีความเป็นภาวะวิสัย (Objectivity) ถูกต้องและเป็นธรรม<sup>65</sup> และสามารถนำไปเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีอาญาในศาลได้ กฎหมายจึงได้กำหนดให้พนักงานอัยการเข้าร่วมในการถามปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กด้วยเพื่อจะซักถามเพิ่มเติมหรือแจ้งให้พนักงานสอบสวนเพิ่มเติมคำถามเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงครบถ้วนในการวินิจฉัยคดีในขั้นตอนของการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กของพนักงานสอบสวนเท่านั้น แต่การสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กดังกล่าว กฎหมายก็ไม่ได้กำหนดบทบาทของพนักงานอัยการให้มีความชัดเจนในกรณีที่พนักงานอัยการเป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวนเองหรือกำกับดูแล หรือกำหนดทิศทางการสอบสวนให้กับพนักงานสอบสวนในการถามปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กได้โดยตรง ดังนั้นบทบาทของพนักงานอัยการในการเข้าร่วมในการถามปากคำเด็กนั้น จึงเป็นการเข้ามาเพื่อให้การถามปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กครบถ้วนสมบูรณ์เท่านั้น

<sup>63</sup> แหล่งเดิม. (น. 26).

<sup>64</sup> อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989 ข้อ 12.

1. รัฐภาคีจะประกันแก่เด็กที่สามารถมีความคิดเห็นเป็นของตนเองได้แล้ว ซึ่งสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นเหล่านั้นโดยเสรีในทุกๆ เรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็ก ทั้งนี้ความคิดเห็นดังกล่าวของเด็กจะได้รับการพิจารณาตามสมควรแก่อายุและวุฒิภาวะของเด็กนั้น

2. เพื่อความมุ่งประสงค์นี้ เด็กจะได้รับโดยเฉพาะอย่างยิ่งโอกาสที่จะมีสิทธิ มีเสียงในกระบวนการพิจารณาทางตุลาการ และทางปกครองใดๆ ที่มีผลกระทบต่อเด็ก ไม่ว่าโดยตรง หรือโดยผ่านผู้แทน หรือองค์กรที่เหมาะสม ในลักษณะที่สอดคล้องกับระเบียบวิธีปฏิบัติตามกฎหมายภายใน

<sup>65</sup> วิ.อาญาวิพากษ์ (น. 27). เล่มเดิม.

จะเห็นได้ว่า พนักงานอัยการในฐานะที่เป็นผู้ดูแลในการบังคับใช้กฎหมาย และดูแลผลประโยชน์ของรัฐและการอำนวยความสะดวก การดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการจึงต้องมีบทบาทที่สำคัญในการค้นหาความจริง เพราะหลักในการดำเนินคดีอาญา คือ หลักการตรวจสอบและค้นหาความจริง ซึ่งบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิได้บัญญัติให้พนักงานอัยการเข้าร่วมสอบปากคำเด็กเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของคดี เนื่องจากการฟ้องคดีนั้นจำเป็นที่จะต้องมีการมีข้อเท็จจริงครบถ้วน และเมื่อคดีไปถึงศาลแล้วอาจจะต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนานความทรงจำของเด็กที่จะไปให้การในชั้นพิจารณาคดีอาจจะมีการลัดเลือนหรือจดจำรายละเอียดหรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้ไม่เท่ากับตอนที่มีการสอบปากคำในชั้นสอบสวน<sup>66</sup>

ดังนั้น จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจึงเห็นได้ว่า พนักงานอัยการในฐานะที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก และเป็นเจ้าหน้าที่รัฐจึงควรที่จะมีบทบาทในการคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นเด็กโดยมีบทบาทในเรื่องการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กในเชิงรุกมากกว่านี้มิใช่แต่มุ่งที่จะค้นหาความจริงจากเด็กโดยร่วมสอบปากคำกับพนักงานสอบสวน โดยต่างฝ่ายต่างสอบปากคำ แต่พนักงานอัยการควรที่จะเป็นผู้ทำการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กด้วยตนเองหรืออาจจะมอบหมายให้พนักงานสอบสวนสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กภายใต้คำสั่งหรือการกำกับดูแลของพนักงานอัยการก็ได้ เนื่องจากเด็กอาจได้รับการกระทบกระเทือนทางร่างกายหรือจิตใจจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหากจะต้องมีการถามปากคำซ้ำซ้อนหลายครั้งจะทำให้เด็กรู้สึกกลัวและไม่กล้า ที่จะตอบคำถามนั้นก็ได้

ประเทศฝรั่งเศสนั้นบุคคลที่จะทำการสอบสวนเด็กนั้นกฎหมายกำหนดให้อัยการ สาธารณรัฐหรือผู้พิพากษาสืบสวนเป็นผู้ทำการสอบสวนด้วยตนเอง<sup>67</sup> โดยจะมีผู้เชี่ยวชาญทาง การแพทย์และนักจิตวิทยาเข้าร่วมด้วยในการสอบสวนเพื่อประเมินความร้ายแรงของความผิดที่เกิดขึ้นแก่ตัวเด็กนั่นเอง ซึ่งการกำหนดให้มีบุคคลดังกล่าวนี้ก็เพื่อปกป้องดูแลผลประโยชน์ของ เด็กที่ตกเป็นเหยื่อด้วย

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้น ผู้ที่จะสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กได้แก่ เจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานอัยการก็ได้เพราะในชั้นสอบสวนพนักงานอัยการจะเป็น

<sup>66</sup> บทบาทของพนักงานอัยการที่มีต่อการเข้าร่วมการสอบสวนเด็กในคดีอาญา (น. 60). เล่มเดิม.

<sup>67</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 706-48.

ผู้รับผิดชอบ โดยพนักงานอัยการจะเป็นผู้ทำการสอบสวนด้วยตนเองหรืออาจจะมอบหมายให้เจ้าพนักงานตำรวจทำการสืบสวนสอบสวนแทนก็ได้ แต่เจ้าพนักงานตำรวจต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานอัยการเท่านั้น<sup>68</sup>

ประเทศญี่ปุ่น ในส่วนของการสอบสวนมีตำรวจและพนักงานอัยการเป็นเจ้าหน้าที่หลักในการสอบสวน เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นตำรวจท้องถิ่นจะเป็นผู้รับผิดชอบเบื้องต้นในการสอบสวนคดีอาญาทุกประเภทในจังหวัดนั้นๆ แล้วรายงานต่อพนักงานอัยการ โดยสำนักงานอัยการจะมอบหมายให้พนักงานอัยการคนหนึ่งรับผิดชอบคดีและในทางปฏิบัติแล้วพนักงานอัยการและตำรวจจะร่วมมือกันสอบสวนจนเสร็จสิ้น<sup>69</sup>

เมื่อพิจารณาถึงข้อกฎหมายในกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งที่ไม่อาจรอนุคคลที่เกี่ยวข้องในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ วรรคห้า<sup>70</sup> อาจจะทำให้ดูประหนึ่งว่าเป็นการขัดกับหลักการคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นเด็ก เนื่องจากการสอบปากคำเด็กในกรณีจำเป็นเร่งด่วนนั้นอาจจะมีบุคคลดังกล่าวที่กฎหมายกำหนดไว้หนึ่งคนคือ นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ พนักงานอัยการหรือบุคคลที่เด็กร้องขอร่วมกับพนักงานสอบสวนเพียงสองคนเท่านั้นในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็ก ซึ่งอาจจะทำให้เด็กไม่ได้รับความคุ้มครองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และเนื่องจากบทบัญญัติมาตราดังกล่าวนี้นี้ได้มีขึ้นก็เพื่อที่จะให้การคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นเด็กให้มีผลสอดคล้องกัน โดยกฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กไว้ แต่ทว่าเมื่อมีการสอบปากคำที่ไม่ครบตามหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงการคุ้มครองเด็กและหลักจิตวิทยาของเด็กเป็นสำคัญแล้ว ก็ย่อมทำให้หลักการดังกล่าวไม่สมบูรณ์ ทั้งนี้เนื่องจากหากขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไปก็ย่อมทำให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจของเด็กและย่อมส่งผลต่อการ

<sup>68</sup> ขั้นตอนการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน (น.189). เล่มเดิม.

<sup>69</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น มาตรา 157-3.

<sup>70</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ วรรคห้า “ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งซึ่งมีเหตุอันควรไม่อาจรอนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วมในการถามปากคำพร้อมกันได้ให้พนักงานสอบสวนถามปากคำเด็กโดยมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งตามวรรคหนึ่งอยู่ร่วมด้วยก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรอนุคคลอื่นไว้ในสำนวนการสอบสวนและมีให้ถือว่าการถามปากคำผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็กในกรณีดังกล่าวที่ได้กระทำไปแล้วไม่ชอบด้วยกฎหมาย”

สอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กที่จะเป็นการได้มาซึ่งข้อเท็จจริงจากผู้เสียหายที่เป็นเด็กโดยที่ต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาของเด็กเป็นสำคัญ

หากมาพิจารณาตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแล้วก็จะพบว่า มีหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองเด็กอย่างเต็มประสิทธิภาพโดยมีการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กและจะต้องดำเนินการที่เป็นการเหมาะสมทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นทางด้านนิติบัญญัติในอันที่จะคุ้มครองเด็กจากรูปแบบทั้งปวงของความรุนแรงที่จะเกิดขึ้น รวมถึงการให้ความยุติธรรมแก่เด็กในสังคม<sup>71</sup> โดยที่กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กนั้นจะต้องเน้นความสำคัญไปที่สวัสดิภาพของเด็ก การกระทำใดๆ จะต้องเป็นไปเพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของเด็กผู้นั้นอย่างดีที่สุด และจะต้องกระทำภายใต้บรรยากาศของความเข้าใจกันของเด็ก และรวมถึงกฎหมายในต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นประเทศฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศญี่ปุ่น ประเทศเหล่านี้ต่างก็ไม่มีบทบัญญัติกฎหมายใดที่กำหนดในลักษณะกรณีเหตุจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งอันสมควรที่ไม่อาจรอบคอบคลาดกล่าวไว้เหมือนดังเช่นประเทศไทย โดยที่หลักเกณฑ์ของกฎหมายนั้นคงมีแต่เพียงกรณีทั่วไปในการสอบปากคำเด็กเท่านั้น เนื่องจากองค์การสหประชาชาติหรือกฎหมายของต่างประเทศล้วนแต่มองว่าควรจะให้ความคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นเด็กอย่างเต็มที่เท่าที่จะทำได้ โดยไม่มีกรณีที่จะเป็นการลดมาตรฐานในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กเหมือนดังเช่นระบบกฎหมายของประเทศไทย

จากที่ได้กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กในประเทศไทยนั้น เจตนารมณ์ของกฎหมายในการคุ้มครองเด็กก็คือ มิให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาซ้ำเติมความเสียหายและความเจ็บปวดแก่จิตใจแก่เด็ก และเพื่อเป็นการไม่ให้ข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบสวนคลาดเคลื่อนไป ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ จึงกำหนดให้การสอบสวนแต่ละคดีพนักงานสอบสวนจะเป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวนเท่ากับว่ากฎหมายมิได้มีเจตนารมณ์ที่จะให้พนักงานอัยการเข้ามามีบทบาทในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กแทนพนักงานสอบสวน แต่คงเข้าร่วมการสอบสวนเพื่อให้มีการถามปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กได้ครบถ้วนและสามารถที่จะนำสืบได้ในชั้นพิจารณาได้เท่านั้น

<sup>71</sup> อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ข้อ 3.

เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันแยกการสอบสวนกับการฟ้องร้องคดีออกจากกันโดยเด็ดขาด ทำให้พนักงานสอบสวนมีอิสระจากพนักงานอัยการ พนักงานอัยการจึงทำงานตามสำนวนการสอบสวนเท่านั้น<sup>72</sup> เป็นเหตุให้พนักงานอัยการไม่สามารถเข้ามากำหนดทิศทางในการสอบสวนได้ ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวถือว่ายังไม่เอื้ออำนวยต่อการให้พนักงานอัยการเข้าไปคุ้มครองสิทธิของเด็กในชั้นสอบสวนได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น พนักงานอัยการจึงไม่มีบทบาทที่จะถามปากคำเด็กได้โดยตรง จึงก่อให้เกิดปัญหาตามมาว่าการที่ไม่มีกฎหมายกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กไว้อย่างชัดเจนนั้น พนักงานอัยการมีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการร่วมในการถามปากคำเด็กนั้นหรือไม่อย่างไร พนักงานอัยการจะมีอำนาจในการกำหนดประเด็นหรือกำหนดทิศทางให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนไปตามแนวทางที่เห็นว่าจำเป็นที่จะต้องนำเสนอข้อเท็จจริงต่อศาลได้หรือไม่ หรือหากพบว่าพนักงานสอบสวนไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ แล้วพนักงานอัยการจะมีสิทธิสั่งการให้พนักงานสอบสวนดำเนินการให้ถูกต้องได้หรือไม่ หรือเมื่อมีการสั่งการให้พนักงานสอบสวนดำเนินการให้ถูกต้องแล้ว แต่พนักงานสอบสวนกลับเพิกเฉย พนักงานอัยการจะมีสิทธิดำเนินการแก้ไขต่อปัญหาดังกล่าวนี้ได้หรือไม่อย่างไรหรือจะต้องใช้อำนาจตามกฎหมายในภายหลังเมื่อได้รับมอบสำนวนการสอบสวนจากพนักงานสอบสวนแล้วจึงสั่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการใหม่ให้ถูกต้อง

ประกอบกับปัญหาเรื่องเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่กำหนดให้สหวิชาชีพไม่ต้องเข้าร่วมถามปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กครบทุกคนได้นั้น ไม่เอื้ออำนวยต่อการคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นเด็กเท่าที่ควรซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาขึ้นได้ว่าจะกระทบสิทธิของผู้เสียหายที่เป็นเด็กโดยเด็กอาจจะต้องถูกสอบปากคำซ้ำซ้อน ทำให้ผู้เสียหายที่เป็นเด็กจะต้องนึกถึงเหตุการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีก อันจะเป็นการสร้างความบอบซ้ำทางจิตใจให้แก่เด็กเป็นอย่างยิ่ง รวมถึงพนักงานอัยการที่ร่วมสอบสวนกับพนักงานอัยการที่พิจารณาสั่งคดีนั้นเป็นคนละคนกัน ทำให้การพิจารณาคดีขาดความต่อเนื่องในการดำเนินคดี ส่งผลให้การพิจารณาคดีเกิดความล่าช้าและเด็กก็ไม่ได้รับความเป็นธรรมตามสมควร

<sup>72</sup> ภูมิธรรมและบทบาทของพนักงานอัยการ (น. 64). เล่มเดิม.

#### 4.5 เหตุผลและความจำเป็นของบทบาทพนักงานอัยการในการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายที่เป็นเด็กในชั้นสอบสวน

เป้าหมายของการดำเนินคดีอาญาคือการค้นหาความจริง และขณะเดียวกันการค้นหาความจริงจะต้องเป็นการคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ของผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็ก ซึ่งกระบวนการยุติธรรมควรมีวิธีการค้นหาความจริงโดยมิให้เด็กซึ่งยังไม่เจริญเติบโตที่เพียงพอในแง่ของร่างกาย จิตใจ การรับรู้และการพัฒนาทางด้านอารมณ์และความคิดถูกกระทบกระเทือนทางจิตใจมากเกินไป โดยที่ตามกฎหมายของประเทศไทยปัจจุบันมีการแบ่งแยกความรับผิดชอบในการดำเนินคดีอาญาชั้นสอบสวนฟ้องร้องออกจากกันโดยเด็ดขาดพนักงานอัยการจึงทำงานตามสำนวนการสอบสวนเท่านั้น แม้จะมีมาตรการบางอย่างตามกฎหมายที่พนักงานอัยการอาจกระทำได้ กล่าวคือ พนักงานอัยการอาจสั่งสอบสวนเพิ่มเติมหรือสั่งให้ส่งพยานมาเพื่อซักถามได้ แต่ก็ยังไม่เป็นหลักประกันเพียงพอ และอาจจะเป็นเหตุให้เกิดความไม่เข้าใจกันได้

การคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นเด็กตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ ถือว่าเป็นการใช้อำนาจการสอบสวนของพนักงานสอบสวนรวมถึงสหวิชาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิได้บัญญัติขึ้นมาเพื่อที่จะคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นเด็กเป็นสำคัญ อันเนื่องมาจากเด็กเป็นบุคคลที่มีสภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ตลอดจนประสบการณ์ในการเรียนรู้และการถ่ายทอดข้อเท็จจริงต่างๆ ยังไม่สมบูรณ์เทียบเท่าผู้ใหญ่ ดังนั้นในการถามปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็ก พนักงานสอบสวนรวมถึงสหวิชาชีพต่างๆ ที่เข้าร่วมในการสอบปากคำจึงจำเป็นที่จะต้องรู้และเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตน ในการที่กฎหมายกำหนดให้ตนเข้าร่วมในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กเพื่อให้บทบาทนี้เป็นการคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นเด็กอย่างแท้จริง แต่หลักการที่แก้ไขเพิ่มเติมเข้ามาใหม่นั้นในทางปฏิบัติยังไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายเท่าที่ควร

เมื่อพิจารณาถึงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ วรรคหนึ่ง ที่ให้อยู่ในปัจจุบันแยกการสอบสวนฟ้องร้องออกจากกันโดยเด็ดขาด พนักงานสอบสวนจึงมีอิสระจากพนักงานอัยการ พนักงานอัยการก็ไม่สามารถกำหนดทิศทางในการสอบสวนได้ ซึ่งบทบาทนี้ของกฎหมายดังกล่าวถือว่ายังไม่เอื้ออำนวยต่อการให้พนักงานอัยการเข้าไปคุ้มครอง

ผู้เสียหายที่เป็นเด็กในชั้นสอบสวนได้อย่างเต็มที่ เนื่องด้วยการเข้าร่วมในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กของพนักงานอัยการนั้น กฎหมายไม่ได้บัญญัติให้อำนาจแก่พนักงานอัยการในการที่จะมีอำนาจในการออกคำสั่งหรือกำหนดทิศทางให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามเหมือนดังเช่นกรณีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 20 วรรคสี่ ที่บัญญัติให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำของพนักงานอัยการในเรื่องเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐาน และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150 วรรคหก ในเรื่องเกี่ยวกับการชันสูตรพลิกศพ ก็ได้บัญญัติให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการออกคำสั่งให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าความไม่ชัดเจนของกฎหมายในการให้อำนาจแก่พนักงานอัยการดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดปัญหาแก่เด็กที่จะต้องถูกสอบปากคำซ้ำซ้อนอีก ซึ่งจะเป็นการสร้างความบอบช้ำทางจิตใจให้แก่เด็กดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นอย่างมาก

ดังนั้น ในเรื่องการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กนั้น ควรจะกำหนดบทบาทของพนักงานอัยการให้อำนาจในการที่จะทำการสอบสวนด้วยตนเองหรือมีอำนาจในการออกคำสั่งให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งได้ ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายโดยคำนึงถึงประโยชน์อันสูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

กรณีเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจรอนุคคลที่เกี่ยวข้องได้ในการสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ วรรคห้า เห็นว่าเป็นบทบัญญัติที่เป็นการอำนวยความสะดวกแก่เจ้าพนักงานมากกว่า ซึ่งจะเป็นการลดมาตรฐานในการคุ้มครองผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอย่างเห็นได้ชัด และเป็นช่องว่างที่ทำให้เกิดการกระทำอันมิชอบต่อตัวผู้เสียหายที่เป็นเด็กได้ สืบเนื่องมาจากการใช้ดุลพินิจของเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจรอนุคคลที่เกี่ยวข้องในการสอบปากคำได้นั้นขึ้นอยู่กับตัวพนักงานสอบสวนแต่เพียงผู้เดียวโดยที่ไม่มีหลักเกณฑ์การตรวจสอบหรือการถ่วงดุลการบังคับใช้กฎหมายขององค์กรอื่นๆ ในส่วนนี้ได้

เมื่อพิจารณาถึงระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2543 ในการเข้าร่วมคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวนของพนักงานอัยการนั้นสำนักงานอัยการสูงสุดได้กำหนดให้ศูนย์อำนวยการมีหน้าที่ดำเนินการจัดทำบัญชีรายชื่อพนักงานอัยการผู้ที่มีหน้าที่เข้าร่วมในการคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวน พนักงานอัยการจึงไม่อาจใช้อำนาจในเรื่องเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่มีเหตุอันควรไม่สามารถเข้าร่วมสอบปากคำผู้เสียหายที่เป็นเด็กได้ เพราะพนักงานอัยการ

มีเวรประจำในการเข้าร่วมสอบสวนเด็ก และมีจำนวนเพียงพอต่อการเข้าร่วมคุ้มครองเด็กในชั้นสอบสวน แต่หากมีกรณีที่พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนไปก่อนโดยไม่รอพนักงานอัยการให้พนักงานอัยการพิจารณาว่ามีเหตุจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งซึ่งมีเหตุอันควรหรือไม่ หากเห็นว่าไม่เป็นที่กรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งโดยไม่มีเหตุอันควรให้ทำบันทึกคัดค้านแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบแล้วรายงานพร้อมสำเนาทะเบียนที่คัดค้านเสนอผู้อำนวยการศูนย์ทราบ เห็นได้ว่าหลักกฎหมายกับทางปฏิบัติเกิดความไม่ตรงกัน ซึ่งความไม่ตรงกันระหว่างหลักกฎหมายกับทางปฏิบัตินี้ทำให้องค์กรต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่างเข้าใจคลาดเคลื่อนในบทบาทและภารกิจของตน อันเป็นเหตุให้ผู้เสียหายที่เป็นเด็กได้รับผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพอย่างเห็นได้ชัด และอาจทำให้กระบวนการยุติธรรมขาดความไว้วางใจจากประชาชนได้ ดังนั้น พนักงานสอบสวนต้องทบทวนบทบาทของตนเองเพื่อสนองต่อการสร้างความศรัทธาและเชื่อถือของประชาชน พนักงานสอบสวนจึงต้องปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานอัยการโดยกำหนดให้พนักงานอัยการเป็นผู้เริ่มต้นคดีอาญาเนื่องจากพนักงานอัยการเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงควรที่จะมีบทบาทในการคุ้มครองผู้เสียหายที่เป็นเด็กและในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการจะต้องมีความเป็นภาวะวิสัย กล่าวคือ มีความเป็นกลาง ถูกต้องและเป็นธรรม

เพื่อให้หลักกฎหมายกับทางปฏิบัติสอดคล้องกันเห็นควรกำหนดบทบังคับในเรื่องเหตุจำเป็นเร่งด่วนในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 133 ทวิวรรคห้า และเหตุจำเป็นเร่งด่วนตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา ในกรณีเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจรอนุคคลที่เกี่ยวข้องในการสอบปากคำได้ หมายถึงเฉพาะบุคคลที่เด็กร้องขอเท่านั้น และควรกำหนดให้พนักงานอัยการเข้ามาตรวจสอบในกรณีเหตุจำเป็นเร่งด่วนดังกล่าวด้วย เนื่องจากกรณีจำเป็นเร่งด่วนต้องมองในแง่ของการคุ้มครองตัวเด็ก และบุคคลที่เด็กร้องขอมากกว่าที่จะอำนวยความสะดวกหรือเอื้อประโยชน์ให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเหตุจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งที่จะถือว่าไม่อาจรอได้ในการสอบปากคำ คือ เหตุจำเป็นเร่งด่วนที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กเอง เช่น ผู้เสียหายที่เป็นเด็กใกล้จะเสียชีวิต หรือเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่เด็กร้องขอเอง เช่น ป่วย ได้รับอันตรายสาหัส ประสบอุบัติเหตุ หรืออยู่ต่างประเทศ เหล่านี้เป็นต้น จึงจะถือว่าเป็นเหตุจำเป็นเร่งด่วนอย่างแท้จริง

รวมถึงปัญหาเกี่ยวกับพนักงานอัยการที่เข้าร่วมการสอบสวนและพนักงานอัยการที่พิจารณาสิ่งคดีนั้นเป็นคนละคนกัน ทำให้ขาดความต่อเนื่องของการดำเนินคดีอาญา ส่งผลให้การพิจารณาคดีเกิดความล่าช้าหรือพยานหลักฐานที่ได้มาอาจจะไม่ครบถ้วนสมบูรณ์จึงต้องมีคำสั่งให้มีการสอบสวนเพิ่มเติม ทำให้ผู้เสียหายที่เป็นเด็กไม่ได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรมตามสมควร เพราะเด็กอาจจะต้องถูกสอบปากคำซ้ำซ้อนจากกรณีพนักงานอัยการที่เข้าไปร่วมสอบสวนกับพนักงานอัยการที่เป็นผู้รับผิดชอบสำนวนเป็นคนละคนกันทำให้ ไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การพิจารณาคดีก็ย่อมผิดพลาดได้โดยง่าย ซึ่งกระบวนการดังกล่าวถือได้ว่าเป็นกรณีที่ต่างคนต่างทำหน้าที่ของตนเองโดยไม่ได้คำนึงสภาพจิตใจของผู้เสียหายที่เป็นเด็ก การที่กฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวนผู้เสียหายที่เป็นเด็กนั้นก็เพื่อให้พนักงานอัยการเข้าไปคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายที่เป็นเด็กโดยตรง จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดให้พนักงานอัยการคนที่ร่วมสอบสวนกับพนักงานอัยการคนที่พิจารณาสั่งคดีจะต้องเป็นคนๆ เดียวกันจึงจะเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินคดีอาญามากกว่าที่ต่างคนต่างทำ

เนื่องจากในระเบียบการดำเนินคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในคดีอาญา พ.ศ. 2543 หมวด 4 การคุ้มครองเด็กในชั้นพนักงานอัยการ ข้อ 16 ไม่มีข้อกำหนดให้พนักงานอัยการที่เข้าร่วมการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนนั้นจะต้องเป็นคนเดียวกับพนักงานอัยการที่พิจารณาสั่งคดี ทำให้การพิจารณาสั่งคดีต้องเสียเวลาในการพิจารณาสำนวนการสอบสวนอีกระยะหนึ่ง แทนที่จะพิจารณาสั่งคดีได้ด้วยความรวดเร็ว ทั้งที่เจตนารมณ์ของกฎหมายประสงค์ให้การมีพนักงานอัยการเข้าร่วมการสอบสวนตั้งแต่เริ่มต้นคดี เพื่อสามารถทำให้พนักงานอัยการเข้าใจรูปคดี และสามารถพิจารณาสั่งคดีได้อย่างรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม ในฐานะที่พนักงานอัยการเป็นผู้อำนวยความยุติธรรม รักษาผลประโยชน์ของรัฐและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

เห็นว่าควรกำหนดให้พนักงานอัยการที่เข้าร่วมสอบสวนกับพนักงานอัยการที่รับผิดชอบสำนวนพิจารณาสั่งคดีจะต้องเป็นคนเดียวกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินคดีอาญามากกว่าที่ต่างคนต่างทำ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการดำเนินคดีอาญา และเพื่อเพิ่มบทบาทของพนักงานอัยการให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการอำนวยความยุติธรรมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและเพื่อคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

